

ГОД.

1

БРОЙ

6

Варна

Слънчева пътека в морето

ВАРНА

ежемесечно обществено-политическо и литературно-художествено издание на Варненския градски народен съвет

Година I

Брой 6

В ТОВИ БРОЙ

	стр.
За по-тясно свързване на училището с живота	1
Производствена Варна	4
Балчик — белокаменният град	8
Първи опит за основаване на българско училище	10
Септемврийското въстание във Варна и варненския край	11
Стихотворения	13
Гости от далечни страни	14
Тук не можеш да не запееш, тук всеки става поет	16
Градът на слънцето — филм за Варна	18
Стихотворения	19
Векове назад — фантастична екскурзия	20
Варна през вековете — Одесос и славяните. Градът получава името Варна	22
Първите пощенски съобщения във Варна	23
За нашите деца	24
В чудния свят на науката и техниката	25
Чудни риби в Черно море	26
Есен — есе	28
Въдичари	29
Спорт	30
Забавна страница	32

На първа страница на корицата:

Венета Славчева в образа на д-р Василева и Петър Златев в образа на Андрей в спектакъла „Всяка есенна вечер“ — драма от Ив. Пейчев, постановка на режисьора Никола Кънев.

ЗА ПО-ТЯСНО СВЪРЗВАНЕ НА УЧИЛИЩЕТО С ЖИВОТА

Учебната 1959/1960 год. ще влезе в историята на учебното дело у нас като забележително начало на прехода към коренно преустройство на образованието, към широко приложение на политехническото и производствено обучение. Изтеклата учебна година се характеризира с нови задачи, нови методи на работа, с по-големи изисквания в учебно-възпитателната работа на учителите. Всичко това придава особено значение на резултатите от учебно-възпитателната работа през първата година от изпълнението на Закона за по-тясна връзка на училището с живота.

С приложението на Закона за по-тясна връзка на училището с живота се заеха не само ГНС, отдел „Просвета и култура“ и другите училищни органи, но и цялата ни общественост. Постигнатите резултати се дължат и на широката разяснителна и организаторска работа на Партията, профсъюзите, ДКМС, ОФ, родителските комитети, на техните съгласувани усилия. ГК на БКП пое непосредствено контрола и ръководството по приложението на Закона. На свой пленум през месец април той обсъди обстойно работата по приложението на Закона и утвърди решения, които бяха ръководство за действие не само на партийните организации, но и на ГНС, училищни ръководства и други масови организации.

Организирането на учебно-възпитателната работа в основното училище в духа на Закона, изисква чрез широка система на трудово възпитание да се подготвят децата психологически и практически за участие в общественно-полезен и производителен труд. Трудовото възпитание в основното училище се осъществява чрез системно трудово обучение по ръчен труд и практически занятия в работилниците и учебно-опитните полета, широко участие в общественнополезен труд, самообслужването, изпълнение изискванията на пионера, работата в кръжоците и другите извънкласни инициативи.

Едно от основните изисквания на Закона за по-тясна връзка на училището с живота е всеки ученик, завършвайки средно образование, върху основата на широка общообразователна и политическа подготовка да усвои и една производствена специалност с масово приложение.

Ето защо, най-важният момент в извършващата се дълбока промяна в съдържанието на обучението и възпитание на учениците в средните училища е въвеждането на производствено обучение.

Организацията на производственото обучение започна още през месец юни 1959 год. когато бяха уточнени мероприятията, в които ще се провежда то и наличните работни места. Проведе се разяснителна работа сред учениците и по специален план те бяха разпределени по специалности. Застъпени бяха предимно масовите професии-стругарство, шльосерство, монтьорство и др. В зависимост от наличните работни места и характера на промишлеността в гр. Варна, бяха определени 207 стругари, 347 шлосери, 258 електротехници, 274 автомонтъори, 137 паркостроители, 136 тъкачи и предачи, 37 шивачи, 68 сградостроители, 22 радиотехници, 20 печатари и др. Както се вижда най-голям брой ученици 41 % са обхванати в металообработването, 17 % автомонтъори, 8,5 % паркостроители, 8,5 % предачи, 4 % сградостроители, 2 % шивачи и др. Общият брой на учениците, изучаващи една професия беше 1625.

Проверките през течение на годината и резултатите в края на годината показваха, че учебната и производствена практика са били правилно организирани. На учениците, с изключение на стругарите, са осигурявани работни места и времето им е било уплътнено сравнително добре. Отношението между работници и майстори беше много добро.

Заслужава да се отбележат усилията и грижите на работническите колективи от ф-ки „Христо Ботев“, „1 май“, ККЗ „Георги Димитров“, Шивашката кооперация и др. за обучението на учениците. Другарите от ф-ка „Христо Ботев“ с особена сърдечност приеха практикуващите при тях ученици. Още в началото административното, партийното, профсъюзно и комсомолско ръководство погледнаха с особена загриженост на тази задача. В резултат на топли грижи, които проявиха при обучението на ученичките последните се увлякоха в работата и с интерес, с желание очакваха дните на учебната практика. Добри грижи положили и другарите от ККЗ „Георги Димитров“ където се обучават най-много ученици. Те осигуриха на учениците работно облекло и

На 23 септември т. г. на сесия на ГНС — Варна се разгледа състоянието и развитието на учебното дело в светлината на закона за по-тясно свързване на училището с живота. Тази сесия беше още едно доказателство за големите грижи на ГК на БКП и ГНС за разцвета на училищното дело в град Варна, за издигане на преподаването и възпитанието на учащата се младеж до равнището на новите изисквания на нашето социалистическо училище. На тази сесия заместник-председателят на ГНС другарят Кирил Ковачев изнесе доклад за резултатите от изпълнението на мероприятията по закона за по-тясно свързване на училището с живота и решенията на пленума на ГК на БКП от месец април 1960 г. На сесията станаха оживени и плодотворни изказвания, взеха се и редица решения, които ще осигурят през тази учебна година още по-добри резултати.

Изхождайки от голямото значение на училището за правилното обучение и възпитание на учащите се, редакцията помества по-важните моменти от доклада, за да може те да служат на преподавателите и възпитателите като ръководно начало в тяхната работа.

закуска. С обзавеждането на учебния цех се създават още по-добри условия за работа през новата учебна година. Примерът на ККЗ „Г. Димитров“ трябва да се последва и от другите наши предприятия.

Много добри отношение се създадоха между комсомолците от „Васил Коларов“ и V гимназия, на които се осигури работа на струговете в празник, когато са свободни.

Заслужават да се отбележат и усилията на учителите специалисти за правилната организация на учебната и производствена практика. Те предварително се запознаха с условията, при които ще се обучават учениците и положили грижи да съчетаят теоретичните знания с практическата работа. Понеже не винаги това, което се работи в завода, е във връзка с това, което се преподава на теория, те използваха отпадъчни материали от заводите и изработваха редица уреди и помагала, с които обогатяваха кабинетите и работилниците в училищата. С това осъществяваха по-добра връзка между теорията и практиката. Добре работиха в това отношение др. инж. Маринов — II ср. училище, Вълканов — I гимназия, Хубчев — III гимназия, Василев — V гимназия и др.

Уредените по време на пленума на ГК на БКП през м. април и в края на годината изложби показваха добри постижения при производственото обучение. Има обаче учители, които отиваха на работа в завода с неподходящо облекло, не вземаха непосредствено участие в работата и не даваха добър пример на учениците.

На проведените в края на годината изпити за разряди се получиха добри резултати. От XI-те класове 147 ученици получиха разряди, а от X-те класове — 587 ученика. Комисите общо взето са доволни от подготовката на учениците.

Само в III политехническа гимназия 108 ученика са получили II разряд, 13

ученика — III разряд и 34 ученика — IV разряд.

Опитът потвърди, че производственото обучение е необходима форма за въоръжаване учениците с теоретични и практически познания в областта на едно конкретно производство.

Постигнатото в производственото обучение, обаче, е все още само добро начало. В процеса на производственото обучение учениците трябва да получат широки политехнически знания. Както е известно на машината може да се обучава и занаятчийски и по-политехнически. Последното се осъществява тогава, когато учениците се запознават с научните принципи, върху които са изградени машините. Изхождайки от технологията за конкретното производство учителят-специалист трябва да разкрива пред учениците и общите принципи на всяко производство, връзката на изучаваната специалност с общата система на производството. Това обаче не винаги става.

Недостатъчно се използват в процеса на политехническото обучение знанията на учениците по химия, физика, математика и др. От друга страна недостатъчно се свързва обучението по физика, химия, биология и география с изучаваните от учениците професии. Политехническото обучение изисква при производствената практика широко да се използват общообразователните знания на учениците. Не трябва да се забравя, че ние готвим учениците за утрешния ден, за Комунизма, а материално-техническата база на Комунизма ще изисква всеотстранно развити хора, а не ограничени занаятчици. Учениците трябва да знаят общите принципи на производството, да умеят да виждат новото в условията на стремителния технически процес, да могат да преминават от една машина на друга и да разбират научните основи на нейното устройство.

Ускореното икономическо развитие, постоянното издигане равнището на науката и техниката, по-нататъшното механизирание и автоматизиране на производствените процеси поставят пред нас сериозни задачи и в областта на професионалното образование.

Стремешът на нашите ученици в последните години е извънредно голям към професионалните училища. Тази година за 1832 места е имало 5217 кандидати, или по 3 кандидати за едно място. От завършилите в гр. Варна около 1600 седмокласници през м. юни т. г. над 1290 са кандидатствували в професионалните училища. Положиха се грижи тази година да се приемат добри ученици по успех и социален произход. В някои техникуми като Механотехникума и строителния техникум се приеха предимно отличници. Общо тази година професионалните училища имат увеличение на 33 паралелки с 1150 ученици.

Трябва да се подчертае, че правилно родителите и учениците се насочват към професионалните училища, където, завършвайки средното си образование, ще си имат и професия. Поради недостатъчна работа с учениците от учителите и Комсомола насочването става не според нуждите на нашия град, а според привлекателността на професиите. Така например за 1 паралелка бръснаро-фризьорство имаше над 300 кандидати, а за общественото хранене, където нуждата от кадри е най-остра, кандидатствуваха само 15 от града, за сградостроители — 20, а в промишленото училище по текстил само 1.

Необходима е сериозна работа от страна на учителите, Комсомола и на родителите, за да се урегулира правилно професионалната насоченост на младежите.

Осъществяване на Закона за по-тясна връзка на училището с живота изисква да се подобри и общообразователната подготовка на учениците. Затова,

обръщайки по-специално внимание на политехническите дисциплини, не може да изпусчаме из погледа си обучението по основните дисциплини, като български език, математика, физика, химия, история, география, западни езици и др. Разбира се необходима е сериозна реорганизация в обучението и по тези предмети, даване на обучението практическа насоченост, излизане от рамките на шаблона и закостенелостта.

През изтеклата учебна година се положиха сериозни грижи за подобряване обучението по тези предмети и са постигнати известни успехи. По-успешно се провеждат предвидените в програмата лабораторни уроци и практически упражнения. По-голям брой уроци се провеждат във от класната стая. Все повече се използват производствените екскурзии и други нагледни помагала за конкретизиране на преподавания учебен материал. Увеличен е броят на учителите, които дават практическа насоченост на обучението по своята специалност. Постигнатото обаче е все още незадоволително. В голям брой учители още не гори огънят на творческото търсене, на издирване нови форми и методи на работа, на излизане из закостенялите рамки на шаблона.

С преустройството на образованието въз основа на принципите, изложени в речта на др. Т. Живков пред IX конгрес на ДКМС, намерили израз в Закона за по-тясна връзка на училището с живота, се създават всички условия за действително комунистическо възпитание на учащите се.

За осъществяване целите на комунистическото възпитание важен дял се пада на ДПО „Септемврийче“ и ДКМС.

След решенията на III пленум на ЦК на ДКМС по въпросите на пионерската организация се почувствува известно подобрене във формите и методите на работа. В много пионерски дружини се създаде по-интересен и по-съдържателен живот. Разнообрази се животът на пионерските отряди и звена.

Проведоха се различни мероприятия като ударен месец, пионерски труд за петилетката, пионерски сбор на тема „15 години под крилото на Партията“, преглед „За родината любима, работи, учи, расти!“ и др., в които бяха включени почти всички пионери. Тия мероприятия допринесоха за патриотичното, трудовото и физическото възпитание

Хв клас от I средно училище с преподавателка др. Касабова в час по физика.

на учениците, но все още е слаба работата по естетическото възпитание.

По добри резултати в своята работа постигнаха и комсомолските организации в училищата. Те проведоха редица мероприятия, които допринесоха за комунистическото възпитание на учениците. Комсомолският разговор на тема „Наш идеал е Комунизмът“ раздвижи доста учениците. Комсомолските организации оказваха ценна помощ при провеждането на учебната и производствена практика. Между комсомолските организации в някои училища и предприятия се установи добра дружба и сътрудничество.

Постигнатото по възпитанието на учениците, обаче, е все още съвсем незадоволително. Недостатъчно се използват богатите възможности, които предлагат общественно-полезния колективен труд, производственото обучение, опитът и политехническата зрялост на работниците за изграждане у учениците високи морални качества.

Недостатъчно се използват за политическо, патриотично и интернационално възпитание огромните постижения на съветската наука и техника, миролюбивата външна политика на соц. лагер и социал. строителство. Цялата дейност по възпитанието на учениците са недостатъчно свързване с големите задачи, които сега решава нашият народ.

Сред учащата се младеж все още намират място прояви, които говорят за недостатъчна политическа зрялост и яснота по въпросите на социалистическото строителство. Има средношколци, макар и малко, които се отнасят безразлично към задачата за усвояване на специалност.

Недостатъчно грижи за възпитанието на децата се полагат и от самите родители. Много от тях се извиняват с много заетост. Действително малко са родителите, които не са заети в производството, но с това не се снемат отговорността те да се грижат за възпитанието на децата си. Родителите възпитават не само когато непосредствено общуват с децата, но и с цялата организация на живота в семейството.

Законът предвижда разширяване и подобряване обучението на работниците без откъсване от производството. През изтеклата учебна година не е работено както е необходимо по тази задача. Поради това голям брой от записалите се за вечерно и задочно следване отпадат. Така например 35% от учениците в средния курс и 38% от горния курс на Вечерната гимназия са отпаднали. Не по-добро е положението в задочните и вечерни отдели за техникумите и проф. технически училища.

Причината за това състояние е, че не се полагат грижи за тези работници. Не само, че не се подпомагат и улесняват от ръководствата на предприятията и организациите от завода, но има случаи да им се пречи.

Решаващо значение за успешното приложение на Закона имат учителски-

те кадри. Затова и в решенията на пленума на ГК на БКП се отделя доста място на този въпрос. От нашия град въпросът за набирането на учителски кадри не е труден. Обикновено имаме много кандидати от вакантните места.

Това дава възможност да се прави добър подбор и да се назначават само редовни учители. С изключение на някои учители по пение, трудово обучение и някои специални дисциплини, всички учители в града са редовни — учителска правоспособност.

Общо взето ръководният и преподавателският кадър е с добра научна и педагогическа подготовка. По-тежко е положението в професионалните училища. И тази година останаха незаети 17 учителски длъжности поради липса на кандидати.

Решенията на ГК на Партията ни задължаваха да проведем редица мероприятия за педагогическата квалификация на учителите. През течение на учебната година и през лятната ваканция се положиха грижи за квалификацията на учителите. На семинарни сбирки с всички учители по план от МПК се изнесоха редица лекции във връзка със Закона за по-тясна връзка на училището с живота. На сбирки на градските методически обединения и открити уроци по линия на вътрешните методически обединения и от общоградски мащаб се изясниха редица въпроси, свързани с приложението на Закона при обучението по отделните учебни дисциплини. В началото на м. юни се проведоха семинари-практикуми с началните учители по рисуване, изразително четене. В края на м. август се проведоха практикуми с учителите по физика, химия, биология, агрономите и учителите по специалните дисциплини. Практикумът с биолозите и агрономите се проведе в Научноизследователския институт край Г. Тошево. На септемврийските съвещания се обсъдиха редица въпроси във връзка с приложението на Закона. Възложено е на 30 учители да работят по определени теми. На градски педагогически четения те ще изнесат своя опит. Най-добрите опити ще бъдат изпратени в БАН за националните педагогически четения. Педагогически четения по въпроса за възпитателната работа проведоха учителските колективи на „Климент“, „Ноев“, „Базовата прогимназия“. В I-во средно училище се проведе теоретическа конференция във връзка с производственото обучение. Има учители, включени и в ИУУ

Един от най-важните въпроси във връзка с изграждането на новото училище е въпросът за материалната база, за училищата — класните стаи, работилници, кабинети и др. и за тяхното обзавеждане. По добрата материална база е абсолютно необходима за опазване здравето на децата, за да се премахне книжният характер на преподаването и за да се провежда нормална възпитателна работа.

Този въпрос е от особено значение за нас, като се има предвид че ежегодният прирѣст на учениците през последните години е над 2000. Миналата учебна го-

дина е имало увеличение на 57 паралелки, с около 2300 ученика. Тази учебна година само в професионалните училища има увеличение на 33 паралелки с 1150 ученици. Приблизително такова увеличение има и в общообразователните училища — 30 паралелки с 1642 ученика I—IV кл. 12 — 581; V—VII—12 — 591; VIII—XI 6—470:

Това увеличение ни поставя в голямо затруднение да осигурим необходимите класни стаи и да отговорим на искванията на Закона да има необходимите кабинети, работилници, физкултурни салони и др. помещения за извънкласна работа.

Особено значение има материалната база за подготовката на учениците в техникумите и промишлените училища, а тя е крайно незадоволителна. Работилниците на механотехникума са на 3 места из града на разстояние 1—2 км. При това те не отговарят и на елементарните санитарно-хигиенни и педагогически изисквания. Работи се още с остаряли вече съоръжения. В крайно тежко състояние са работилниците и на корабостроителното училище.

Миналата година се вземаха по-сериозни мерки за усилване на училищното строителство. По лимитен път и със средства от самооблагането се надстроиха училище „Климент“ и „Д. Дебелянов“, надстроива се химическият техникум, строят се ново училище в кв. „Аспарухово“, работилници на механотехникума и детски градини в кв. „Тодор Страшимиров“.

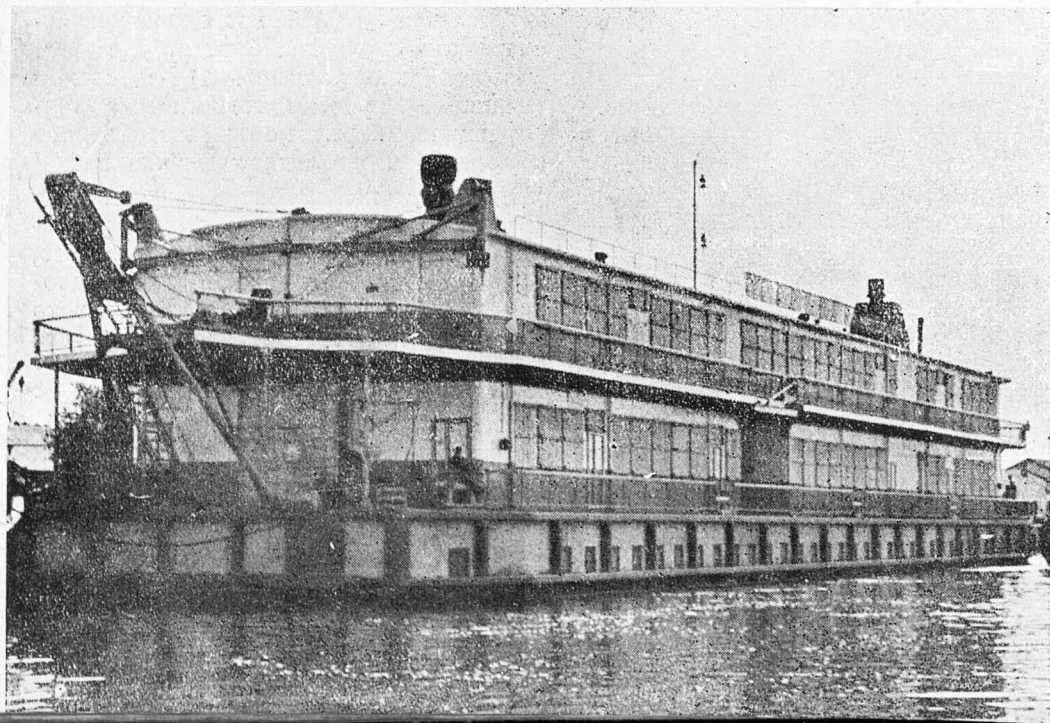
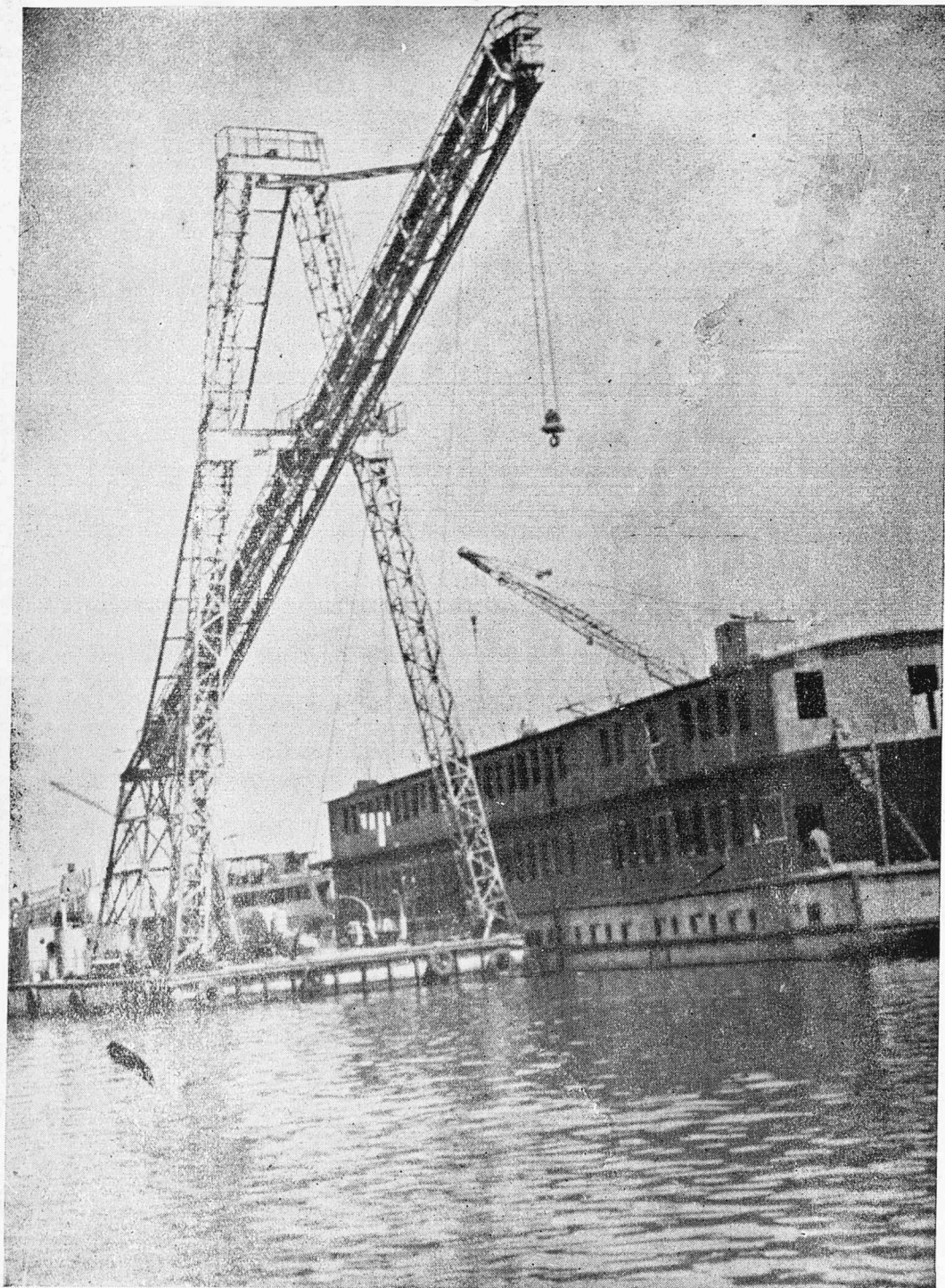
С тези строежи се осигуряват нови 56 класни стаи, 10 работилници, 10 кабинети, 10 складови помещения, 2 физкултурни салона, помещения за четиригрупна детска градина и др. Те ще могат да поемат увеличения прирѣст на учениците до известна степен ще облекчат претовареността на някои училища.

Явно е, че трябва още от сега да се вземат мерки през новата 1961 год. да се увеличи училищното строителство и да започне то своевременно, за да бъде завършено за следващата година до 1. IX. 1961 год.

В нашия град е извършена сериозна работа по приложението на Закона за по-тясна връзка на училището с живота и решенията на Пленума на ГК на БКП. Има успехи както в учебната, така и във възпитателната работа, при свързване на обучението и възпитанието с живота, със социалистическото строителство. По-значителни са успехите при провеждане на учебната и производствена практика с учениците. Подобрява се и материалната база. Направеното, обаче, е все още само добро начало. Изтеклата учебна година беше начало на прехода към коренно преустройство на образованието към широко приложение на политехническото и производственото обучение.

Новите задачи изискват да се разгърнат творческите инициативи и новаторството в теорията и практиката да обхваща все по-голям брой учители, работници, административни, партийни и профсъюзни ръководители.

ПРОИЗВОДСТВА ВАРНА

На XIX международен мострен панаир в Пловдив българското корабостроене бе представено в отделна палата. Това предизвика истинско очудване у чужденците.

Наред със серийното производство на 3200-тонни товарни кораби, 3000 и 1000-тонни шлепове, 4000-тонни петролоносачи, 250 и 100-местни пътнически кораби, ККЗ „Г. Димитров“ на тоя панаир представи и макет на 5000-тонния товарен кораб, строежът на който вече е започнал.

Новият кораб, проектът на който е изготвен от конструктивното бюро под ръководството на инж. Тодор Ганчев, е предназначен за българския търговски флот. Корпусът му ще бъде изработен от нисколегирана стомана, с което се намалява теглото на кораба и се увеличава товароподемността му. С едно зареждане той ще може да плава 20 денонощия и да изминава 6000 морски мили при 14 възли. Дължината на кораба е 114.34 м и ширина 15 м. Товаренето и разтоварването му ще се извършва от две двуноги мачти с по две стрели, които ще имат товароподемност 5 тона и една тежкотоварна стрела с товароподемност 30 тона. Такива тежкотоварни стрели ще има над всеки люк. Управлението на кораба ще се извършва от балансиран рул, привездан в движение от електрическа рулева машина. В проект са предвидени модерни навигационни уреди, които ще осигурят безопасно плаване.

В началото на м. май в железокорпусния цех на Корабостроителния завод плазовиците под ръководството на груповия майстор Петър Хицов започнаха разчертаването в естествен размер на секциите за кърмовата и носова част на новия 5000-тонен то-

варен кораб. През 1961 година секциите ще бъдат заложени на стапела и ще бъде завършен строежът на кораба.

Идущата година в Корабостроителния завод ще започне строежът и на нов петролоносач, значително по-голям по водоизместимост от досега строените по типа „Федя Губанов“. Новият 5000-тонен танкер ще се строи по съветски проекти. Новост в българското корабостроене ще бъде и 6000-тонният железобетонен док. Догодина заводът ще продължи строежа на пътническите кораби от типа на „Георги Димитров“, но те ще бъдат с 400 спални легла и много по-люксови и по-удобни за пътуване.

Има на какво да се учудват чужденците! Малката България може да произвежда и големи плавателни съдове и те по нищо не отстъпват на чуждите. Построеният за братска Корея 3200-тонен товарен кораб „Мир“ прекоси Индийския океан, а новият също 3200-тонен товарен кораб „Пионер“ скоро ще запори водите на Атлантическия океан на път за Куба. Построените кораби ККЗ „Г. Димитров“ са гордост за всеки българин.

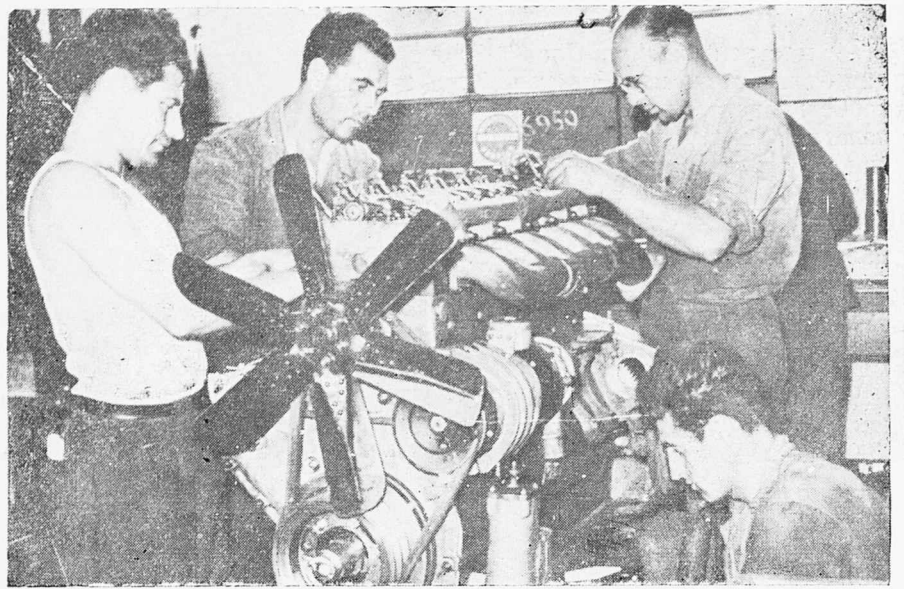
Горе:

Електроженистът Христо Ив. Боев изпълнява плана си със 161 на сто.

Долу:

Трасировчикът Станка Дедева разчертава въртящата се колона на електрическия кран за 100-тонен хладилен кораб.

ПРОИЗВОДСТВЕНА ВАРНА

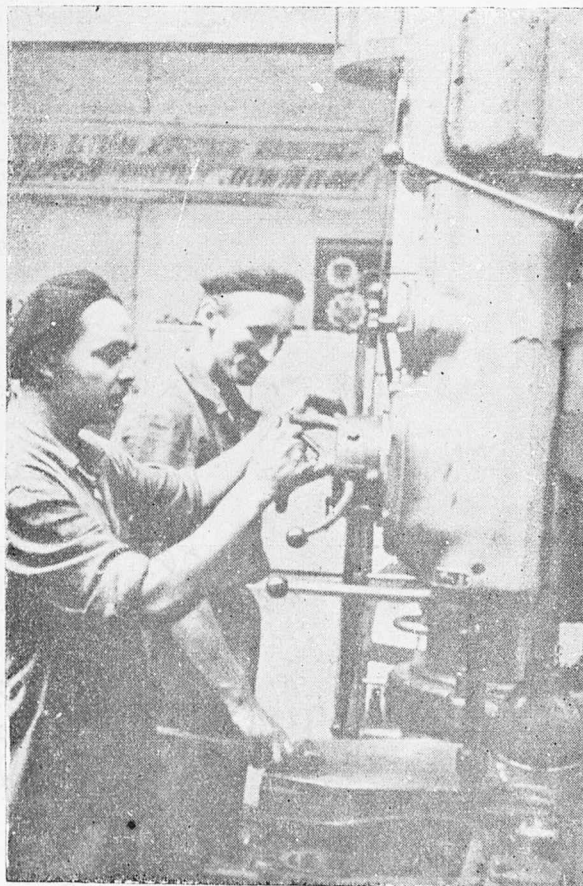

Къс е пътят, който е изминал Държавният машиностроителен завод „В. Коларов“, но в замяна на това е изпълнен с много трудови подвизи и победи. Само преди години това, за което се мечтаеше, стана действителност.

И големите успехи дойдоха. С колко трепет бяха изпълнени сърцата на машиностроителите, когато започна изпитанието на четирицилиндровия дизелов двигател с мощност 85 к. с. при 2200 оборота в минута. Това бе първият голям двигател, който изработи трудовият колектив.

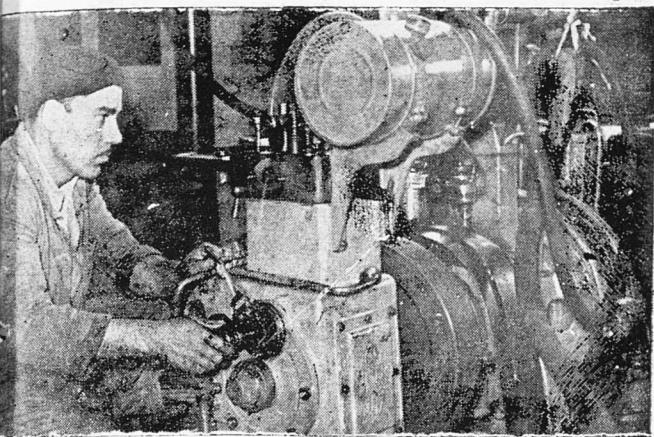
Минаха месеци оттогава и в завода бе постигната нова победа, много по-голяма и славна. Изработен бе първият шест-цилиндров дизелов двигател с мощност 125 к. с. и с 2200 оборота в минута. Колко безсънни нощи прекараха край него Димитър Кръстев и Иван Рачев от прототипната бригада, докато го монтират. Веднаж ли с тях остава и техният ръководител инженер Цветан Цветанов? Но нима могат да се пожелаят сили в името на такава голяма цел! Та това е първият произведен в България по големина дизелов двигател. Той с успех ще задвижва автобусите, камионите. За в бъдеще се проектира да се използва и за корабите. Този двигател има малка тежина, тъй като повечето от неговите части: блок-картера, маслената вана, водната помпа, смукателният колектор и други са изработени от силуминува сплав, която е много лека. Това е едно голямо преимущество на новия двигател.

Успехите са големи! Но това все още е началото на славната трудова летопис на завод „Васил Коларов“.

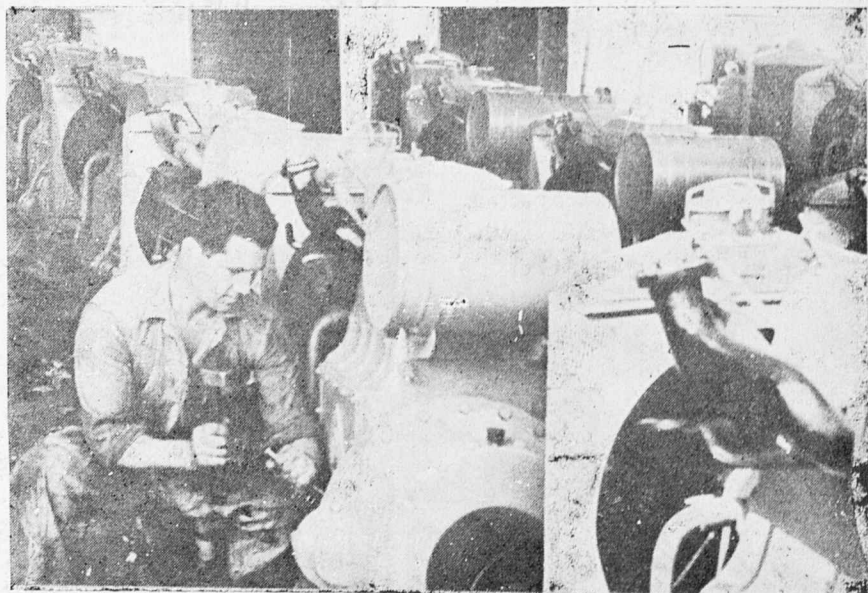
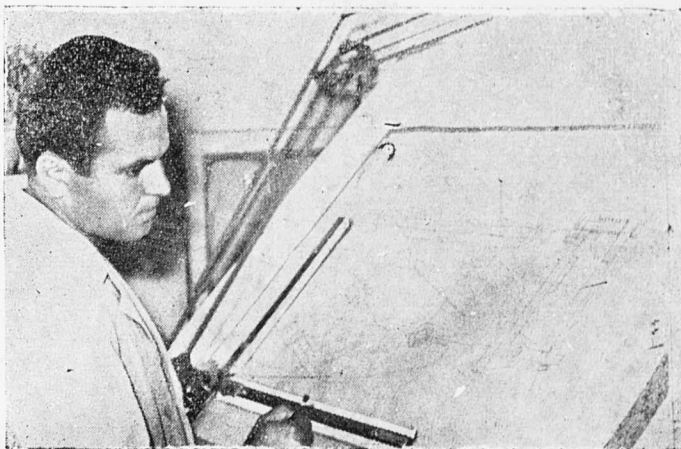
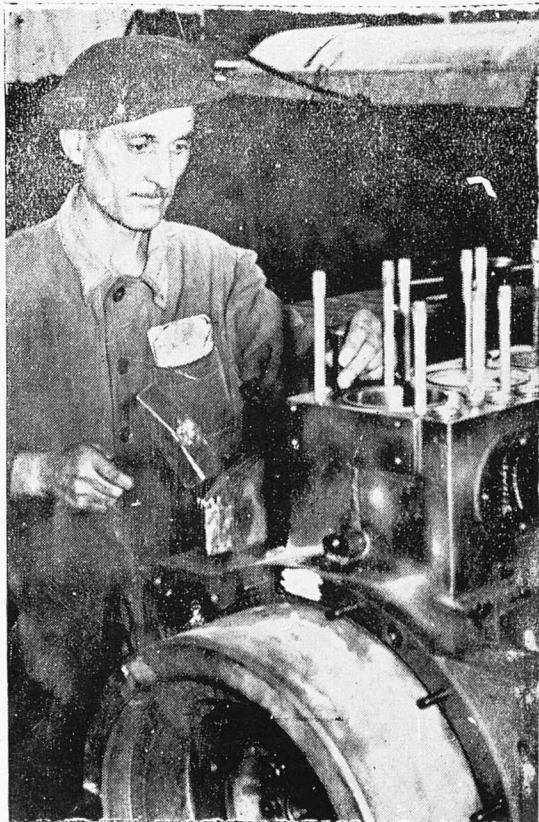

Нашият фотообектив е заснел различни моменти от производствените зали на Държавния машиностроителен завод „Васил Коларов“. Напрегнатост, внимание, воля за повече и за по-хубаво — ето за какво говорят бързите и сърчени движения на хората, техните съсредоточени лица.

Дали са пред готовата продукция или старателно работят над някой детайл, дали са на струг или на фрез; в леярната или в друга зала, с чук, пила, отверка или с пергел и молив в ръка, хората от завода работят с мисълта да изпълнят с чест своите обещания

Сбрал в своя образ чертите на стъпаловидно разположения Търново и живописните каменни хълмове на Пловдив, Балчик е достоен съперник на тези наши природно ошастеливени селища. Тук тържествуват неопенените предимства на един пейзаж, в който има морски бряг, излят от сребро и слънце, и едно приветливо море, изтъкано от неизчерпаемото многообразие на водната стихия. Към всичко това се прибавят чудните изгледи към далечните хоризонти. И нещо изключително: съзерцаван от далечината или пък обглеждан от брега на живописния залив — било в мрачни, било в слънчеви дни — градът всякога блести със сребристите отблясъци на своята белокаменна снага.

Древно селище, основано от йонийски и дорийски гърци, вероятно през VI в. преди н. е., град Балчик първо се е наричал Крушой (Извори), а след време — Дионисополис (Дионисовград). Първоначалното название е във връзка с множеството извори в близката околност, докато второто е в чест на Дионис — бог на плодородието, виното и неспирно възраждащия се живот. Любопитно е да се поясни, че повод за преименуването на града е една статуя на Дионис, намерена на морския бряг след голяма буря. С благоговесен трепет местните жители прикътвали статуята в нарочно изградено светилище в чест на Дионис, когато провъзгласили за свой покровител и нарекли града Дионисополис.

От основаването на българската държава до края на XIV в. добруджанската земя е била българско владение, известно с името Карвунска област. Особено забележителни следи в историята е оставила втората половина на XIV век, когато над Карвунската земя властвували последователно полунезависимите князе — владетели на Източна (Приморска) България Балик, брат му Добротица и синът на Добротица — Иванко. Тогава Карвуна (днешният Каварна) е бил столичен град, а Балчик — приморско селище. Добротица е създавал значителен боен флот, който имал няколко бази в бреговете отсечка от устието на река Дунав до нос Емона, от които предприемал походи до Тразезунд,

Балчик

Белокаменният град

Текст :

Крум НИКОЛОВ

Снимки :

В. Каров

полуостров Крим и другаде. Морската мощ на Добротиневата държава е представлявала решаваща заплаха за византийци и генуезци, известни прославени моряци. Дали от почит пред Добротица и Балик или поради друг повод, турците нарекли с имената на тези героични българи Добруджа и Балчик.

Стариен град, по освежителен е дъхът на неговата старина, лишена от влага, мухъл, гнилоост. За разлика от възприетата дъсчена броня на крайморските селища в рибарско-гръцки стил, тук постройките са каменни, със своеобразна напрана. На места тесни, каменопостлани улички ни пренасят в романтичната атмосфера на италианските островни и малки крайбрежни селища с присъщата им неувяхваща идиллия. И като неразлъчен твой спътник и во-

дач е морското слънце, което щедро пръска светлина, топлина и вдъхновение.

Самобитният — за да не кажем неповторим! — образ на Балчик и крайбрежието на балчикския залив наистина имат силата на притеглящ и вдъхновяващ магнит за художници, поети, за обикновени трудови хора, които освен с храна, се „хранят“ с поезия, със слънце и с възторзи от вечния празник на природното великоление.

Главната улица „Г. Димитров“ води от пристанището до квартал „Левски“. Павирана, стръмно възвишаваща се и откриваща към морето все по-широк и по-далечен хоризонт — пътникът е с впечатление, че се възкачва по стъпалата на стълба и възлиза към върха на Сребърния бряг да се упознае с гнез-

дото, в което се е родил и живее през вековете безсмъртният белокаменен град.

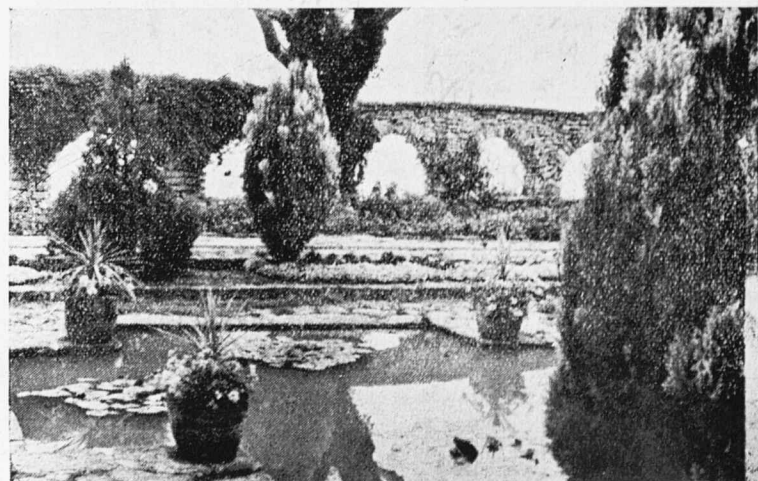
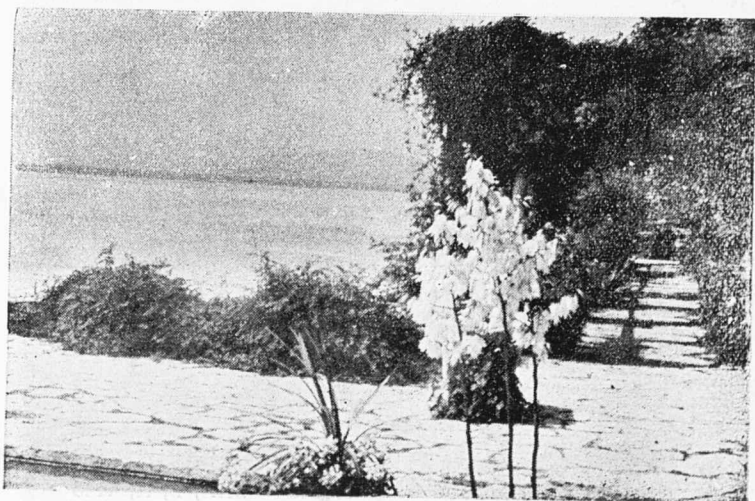
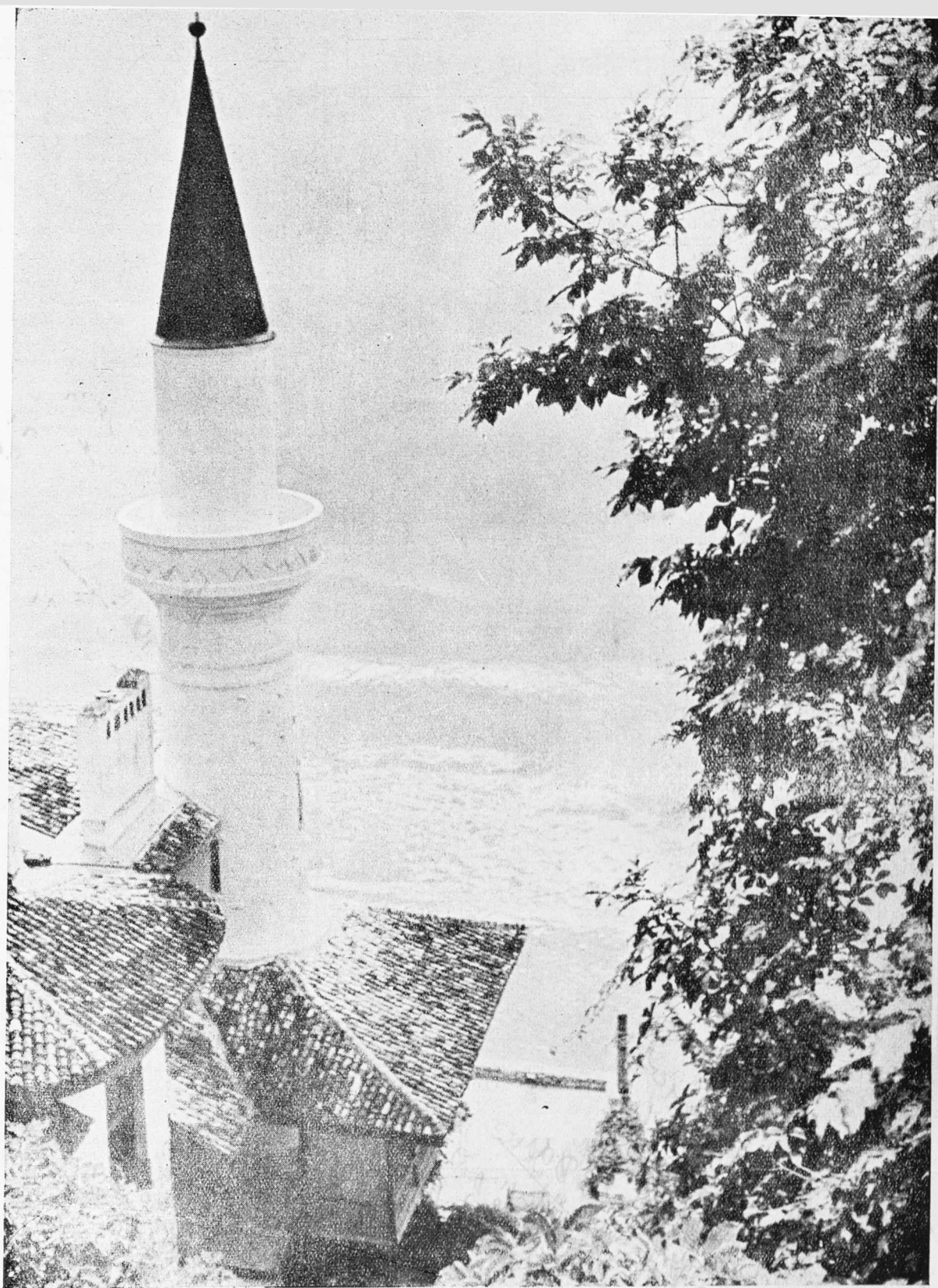
Централният площад на Балчик е малък, кръгъл, скромен и тих и е в художествено съзвучие с града. Малката градинка, всред която е скромният бронзов бюст на местния герой-патриот Наско Боев, малките каменни тераси по прибрежната стрънина със скамейки, както и всяка точка от града, са свършени площадки-постове за съзерцание и възхищение. А само едно преминаване по късата, но наситена с много поезия, вкус и екзотика улица „Яворов“ (бивша № 7) с няколко сгради-приказки е достатъчно, за да не се забрави. В просторния парк, единствен по замисъл, стили завладяващо въздействие в страната ни, плават като кораби в море от цветя и въздух постройките на бившия румънски дворец.

Тукашното пристанище не може да се похвали с „бучащ“ живот, но все пак то е възлова артерия, през която протичат хиляди тонове товари. Изнасят се предимно храни, а се внасят каменни вългича, строителни материали, павета, земеделски машини. Вълноломът служи за връзване на корабите при престой в пристанищния басейн. Липсват нарочни кейови стени, които са съществена и неразделна съставка на всяко съвременно пристанищно съоръжение. Предстои техният строеж, с който ще се заменят досегашните неудобни и разнебитени дървени скели.

Морските бани са в съседство с вълноломната пристанищна стена. Те бележат началото на своето развитие, въпреки отдавнашния си живот. Къпещите се тук не са многобройни. Сравнително, наплив има в празнични дни, поради приток на туристи и гости от околните села и от град Толбухин. Наистина, баните се преустройват с допълнителни кабинки, с увеличаване по изкуствен начин на пясъчната площ, с подобряване на организацията им, но и тези мерки засега поне, не преодоляват тяхната видима изостаналост.

Балчик е водоснабден със съвременен водопровод, полагат се грижи за неговото благоустройство, чистота и добро поддържане. Със своя Дом на културата — с библиотека, читалище, кино, самодейни художествени колективи, гостувания на изпълнители — градът отбелязва похвални културни прояви!

Населението на Балчик възлиза на около осем хиляди души. Село Левски в близката околност вече е оформено като градска част — квартал „Левски“. Поради придвижващите се и свличащите се земни

ИЗ РЕВОЛЮЦИОННОТО МИНАЛО

СЕПТЕМВРИЙСКОТО ВЪСТАНИЕ ВЪВ ВАРНА И ВАРНЕНСКИЯ КРАЙ — 1923 ГОД.

1923

година е година на исторически събития, които оставиха дълбоки следи в обществения и политическия живот в нашата страна.

На 5 VIII 1923 г. ЦК на БКП взе историческото решение за общо антифашистко въстание в цялата страна. След вземането на това решение към Окръжния комитет на Варненската партийна организация се създава Революционен комитет, в който влизат Константин Доганов, Гено П. Гюмюшев, Васил Каравасилев и Йордан Тютюнджиев.

По предварително изготвен план от Цанковото правителство на 12 IX 23 г. започват масови арести на комунисти. ЦК на БКП своевременно узнава за готвения от правителството удар и успява да уведоми организациите по места.

Същия ден специален куриер от ЦК предупреждава Окръжния комитет на БКП—Варна за замислените от правителството арести. Веднага се вземат мерки. Отговорни партийни дейци като Димитър Кондов, Гено Гюмюшев, Радослав Крайчев и др. преминават в нелегалност. Комитетът изпраща в околните села куриери, които да предупредят отговорните другари. Започва трескава подготовка за въстанието. В продължение на една седмица Революционният комитет заседава и изработва военно-оперативния план за завземането на града. Създава се оперативна група за провеждане на действия начело с Васил Каравасилев, а негов помощник става Дочо Михайлов. Сформират се бойни групи, в които влизат верни партийни другари. Групите с помощта на моряците от флота и войниците от казармите на 8-ми п.п. трябва

да започнат въстанието вечерта на 22 срещу 23 септември.

На 20. IX Революционният комитет приключва заседанията си. Започва военно-техническата подготовка на въстанието. Чрез др. Димитър Златев оперативната група възлага на Никола Ковчазов, Михаил Георгиев, Марко Вичев, Кирил Халачев и други задачата да сформират ударни групи с по няколко човека за превземането на пощата, полицейските участъци, комендантството и др. Според плана въстаниците трябва да хвърлят силите си към превземането на флотските казарми, 8-ми п. п. и бреговите батареи. За тези места се създават специални отряди под ръководството на самата оперативна група.

За превземането на флотските казарми се определят две групи. Едната откъм циментовите блокове от лявата страна на канала, в която влизат: Анастас Симеонов, Атанас Кършака, Митко Айтошки, Стефан хлебярчето, Марчо Петров, Георги Пътовски, Киро Кондов и др. 15 човека. От десния бряг на канала втората група с Васил Каравасилев, Дочо Михайлов, Михаил Георгиев, Никола Ковчазов и др. Втората група установява връзка с около 300 души „возвращенци“ намиращи се на Карантината. Предварително бива уговорено всички стражеви и караули на понтонния мост и на казармите да бъдат доверени хора, с чиято помощ ще може да се превземе флота.

Сутринта на 22 IX в града се обявява военно положение. Вечерта моряк от флота докладва, че във флотските казарми има тревога и са сменени всички стражеви постове, караули и арестувани по-съмнителните лица. Въпреки това въоръжените и подготвени другари решават да действуват.

Групата от дясната страна на канала се разделя на две. Една част с Дочо Михайлов остава до блоковете, а дру-

гата с Васил Каравасилев минава по моста и излиза на поляната отвъд канала. Там установяват връзка с 300-тата души руски „возвращенци“. Вземат решение да започне нападението. Светлата ясна нощ ги предава. Часовоят забелязва движението се хора и открива стрелба. Готовите за целта моряци и офицери се втурват към мястото на стрелбата, завързва се кратък бой, групите започват да остъпват към ф-ка „Текстил“ (Първи май) и се укриват в гората. Там престояват един ден и на следната вечер се разотиват.

По другите обекти всичко приключва много по-просто. Почти всички въстаници излизат вечерта на точно уговорено.

Тежък беше животът на селянина преди. С шепя сееше, с шепя мереше полученото.

ните места, готови за овладяване на дадения обект. След като не получават уговорения сигнал за започване на въстанието, разбират че има някакъв провал и се прибират по домовете си. Така до сутринта на 23. IX. въстанието в града е потушено.

В околните села въстанието протече малко по-добре. Така например в с. Аврен (Момино) на 22. IX. 23 г. цялата партийна група се събира в клуба, разработва се план за действие, устройва се среща с членовете на земеделската дружба, завзема се общината, арестуват се хората на властта. Пред многохиляден митинг Йордан Ноев произнася пламенно слово, като поздравява селяните с новата работническо-селска власт. (В с. Гебедже (Белослав) комунисти и земеделци под водачеството на Георги Трайков завземат общината и гарата и са готови да потеглят към града, но научавайки за неуспеха на въстанието във Варна те се разпускат). Добре протича организирането на въстанието в Делиорманската област с център с. Вълчи дол, където като организатор отива Атанас Къдрев.

Най-смело и организирано се проявяват въстаниците от Водичанския край с център с. Водица, където партийната група е една от най-старите и най-добре организирана. Като организатор на въстанието, Революционният комитет изпраща Стоян Мирински.

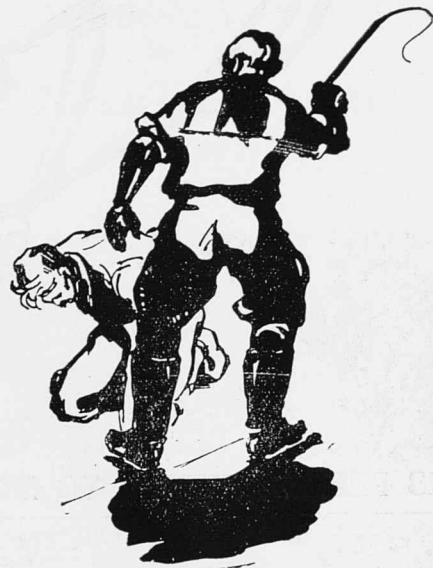
В с. Водица Мирински събира партийното бюро и поставя задачите. Назначават се куриери до селата Веселин, Л. Каравелово, Бояна, Засмяново, Крумово, Кочак (Кап. Радево), Николаевка, Зорница, Дервент, Изворско и др. с нареждане да се превземе властта. Изпращат се

30 патрулни двойки за арестуване на набелязани фашисти. Подготовката във Водица върви добре с много ентузиазъм и любов се отнасят към поставените им задачи. Вечерта към 14. сред нощ бият камбаните, селяните се събират на площада. Мирински обявява новата власт и поздравява с нея всички.

В с. Л. Каравелово също така биват арестувани набелязаните фашисти и превземат властта. Селяните не излизат на работа в полето. Патрулни двойки обикалят селото и следят за реда.

От Водица и околните села се събират верни партийни другари, готови да помогнат на въстаналия град. Образува се един отряд от 120 души, състоящ се от четири отделения. Командир на целия отряд става зап. офицер Кап. Димитър Радев. Така сформираният отряд тръгва към града. Стигайки до „Баир баши“ недалеко от Варна, отрядът научава за неуспеха на въстанието. Настъпва общо униние и обърканост. По същото време по шосето се задава кавалерия, която влиза в бой с него. Много по-слаб числено и по въоръжение отрядът започва да отстъпва по долината, навлиза в гората и там се разпръсква. До вечерта на 23 септември въстанието бива потушено и в окръга.

Въстанието завърши с неуспех още при първия опит да се започне нападение. Причина за това бе, от една страна, слабото въоръжение на хората, които са се готвили за едно открито нападение срещу флотските казарми и от друга страна, поради това, че ръководството на въстанието надцени силите си вътре в казармата и предовери всичко на десетина организирани моряци. Но и колкото слаба военно-техническата под-

Жестокият терор след потушаване на въстанието не спира борбата

готовка бе добра в сравнение с политическата и идеологическата. В това отношение бе направено малко или почти нищо. Тази подготовка се води предимно устно и само в навечерието на въстанието от младежките групи се разлепиха позивите със съдържание: „Идете на щикове не се бодят“, „Иде краят на вашето царство“ и др. Съвсем малко бе направено и за привличане на БЗНС. Варненските комунисти неуспяха да развият едно широко антифашистско движение, което да увлече масите и направи по-решителна борбата им.

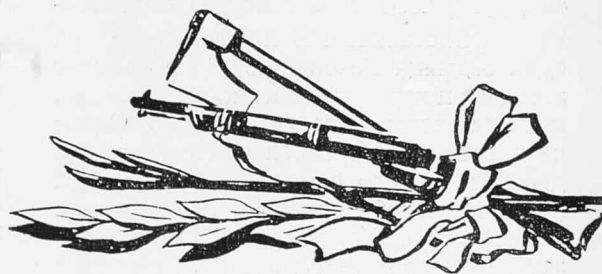
Започва кървава разправа с народните синове. Същия ден на въстанието — 23. IX. 23 г. пада убит на улицата във Варна кметът на Варненската комуна, секретарят на Окр. к-т на БКП — Димитър Кондов. На 27 септември вечерта пада убит славният водач на въстаналите селяни — Кап. Д. Радев. На 30 септември в Морската градина другари намират трупа на Константин Доганов. Старият варненски затвор е препълнен със стотици преданни синове, септемврийци от града и окръга.

Въстанието беше потопено в кръв. Мъките и терзанията на трудовия народ бяха безконечни. Но верните народни синове минали през пламъка на народното въстание, калиха още повече духа и вярата си в победата и с нови сили продължиха борбата за народна свобода.

Маргарита КАРОЛЕВА

Чорбаджите с едната ръка плащаха, а с двете грабеха

Изповед

Аз не смеех да гледам звездите.
Вдигнех поглед — изтръгнах от страх
пред безкрайните бездни, пред скритите
светове в тях.

И не смеех да вляза в морето,
да разбия вълните с ръце,
да заплувам далече, додето
биеш ти, сърце.

Знаех само Балкана, горите
и дърварските тежки коли,
и орлите, там горе, в скалите,
обвити в мъгли. . .

Мина време. Познах градовете.
Много хора и книги познах.
На гърдите ми дивото цвете
потъгна в прах.

Аз навлязох безстрашно в морето
и вълните разсякох с ръце.
Към безкрайните бездни в небето
обърнах лице.

Пръв аз никъде няма да ида, —
нямат сили да тръгна сам.
Но кажете: „Ела в Антарктида!“ —
ще дойда там!

Ще се спушна със вас, покорители
на подводния вечен мрак. . .
След това накъде? Към звездите ли?
— Идвам пак!

На летците в небесните полюси
другар верен и предан ще съм.
Но дълбоко във себе си моля се
даже на съм:

Дано никога аз не забравя
планините, Балкана зелен!
Дано никъде аз не забравя
где съм роден!

Морска есенна вечер

Вятър хладен — листопаден
пак повява, вечер слиза
и теревът — сух и жаден —
пак надява росна риза.

Пак морето тихо пляска,
пак над него фарът свети
и във парка чайка кряска:
„Всички пейки са заети!“

Като палави звездини
облаци блещукат в сдрача,
и поетите — гладници
ръфат дунната погача. . .

Слънчева пътека

Ела във ранна утрин край морето,
когато влажен хлад свежи лицето
и връз водата слънцето изгъва
една пътека, дето не потъва.

Тя няма край. А даже да го стигнеш,
то значи във простора да се вдигнеш,
където можеш всичко да обгърнеш,
във вечната безкрайност да надзърнеш. . .

Ела, погледай този изгрев дивен!
Той бодрост във душата ти прелива
и води те в деня с походка лека
по слънчева пътека.

Не обичам души, подредени
като хладна аптечна стена,
с етикети безчет налепенени,
с номера, имена и. . . цена!

Не! Душата ми тъй е пропита
с нежност, обич, омраза и смях,
и те тъй се вълнуват и сплитат,
та не може да минеш през тях!

Затова във канон тесногърд
те не биха могли да се сместят
Мен ми стига: в гнева да съм твърд,
в любовта — всеотдаен и честен,
да остана пак чист и в греха,
и детински сърдечен — в смеха!

Среща

Тази девойка — техничка-цветарка —
с плитки на кок, с панталони от док,
срещнах и днес сред асепте в парка,
слушах гласа ѝ приричан и висок,

Аз я познавам отдавна, отдавна. . .
Няма го милия свеж руменец,
няма я вече походката плавна,
няма над челото слънчев венец!

Няма ги! Бързо летят младините.
Има алей и много цветя.
Тя ги реди. Тя чертае лехите.
Все по-красиви извайва ги тя.

Може би в тях младостта се прелива.
Може би няма тук място за жал.
Тази девойка така е щастлива,
вложила с радост в красивото дял! . . .

Гледах я аз. И с тревога се питах:
колко от дните си в песни съм видял,
колко от тях с красота съм наситил,
колко ли пък пропилаял съм без цел?

Няма спор

Няма спор — той е умел,
духовит, сладкодумен. . .
Ако беше глупец
как ще бъде подлец?

Това са мъчливите гости на града — скромни и оригинални те внасят нови „бои“ в пейзажа на курорта. Кога са дошли — едва ли и специалистите могат да кажат. Нека датата на „пристигането“ им остане тайна. Така те ще бъдат по-интересни, а като разкажем за тях ще им се извиним, че така дълго мълчахме, не вдигахме „шум“ около пребиваването им във Варна.

Кой от нас не е прекарал поне един летен ден в „Боровец“? Часовете сред борчетата освежават лицата, пълнят с бодрост гърдите — подмладяват. Заедно с децата и ние ставаме да играем на „войници“.

Стотици дървета — морски бор, са запазили тайната на момци и девойки, изrekli в прохладата им неизстиващите, стари като света и никога не омръзващи слова „Обичам те!“

Родината на морския бор е средиземноморието и южно-европейско крайбрежие — Португалия, Испания. Но ето той е у нас толкова години, пушал е корени, претендира да е кореняк варненец. Кой ще му откаже постоянно жителство, когато е толкова непридирчив, тих и скромен?

Шишарки от Кедрово дърво →

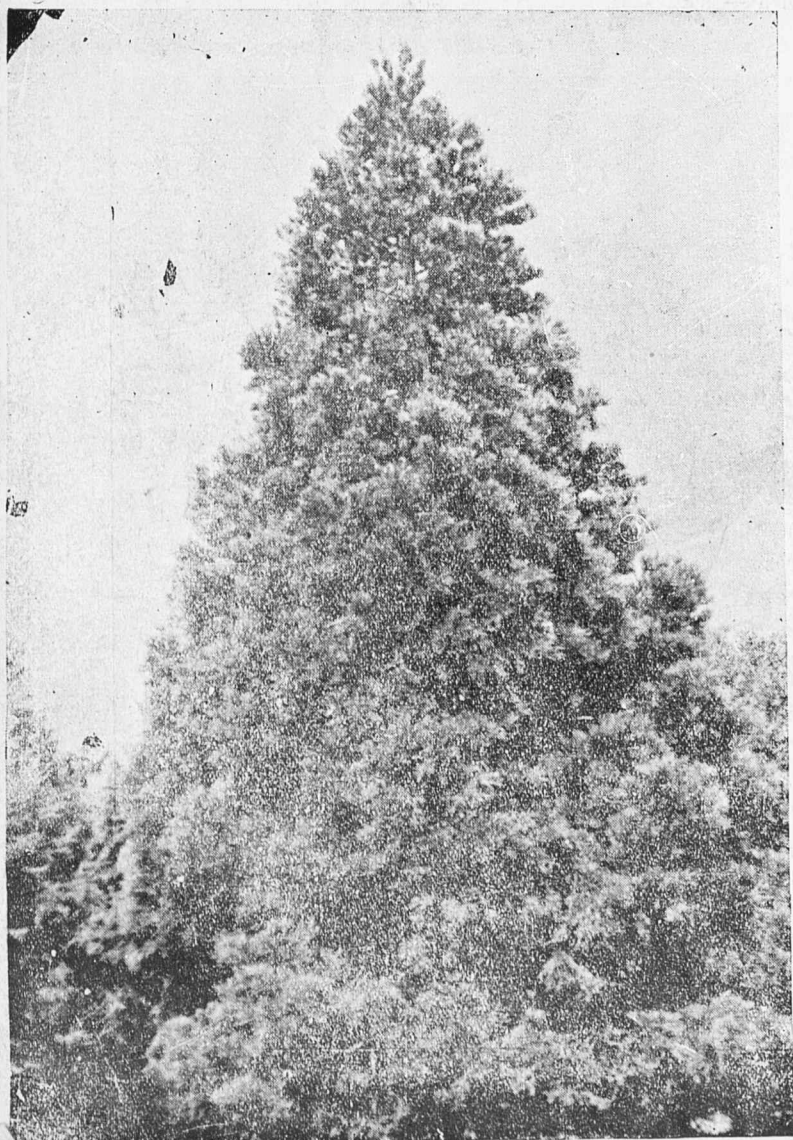

Посетител

от далечни страни

Текст :
Иордан Александров
инженер Терзистоев

Снимки :
В. Каров

Разхождате ли се в Морската градина и спрете юго-източно от тенис-кортовете, непременно ще ви направят впечатление иглолистните дървета с хубави широки пирамидални корони. Обкичени са с различни от познатите шишарки. Покривните им люспи са с триразделно удължение. Това е т. н. синя дуглазка, „дошла по море“ чак от бреговете на Орегон.

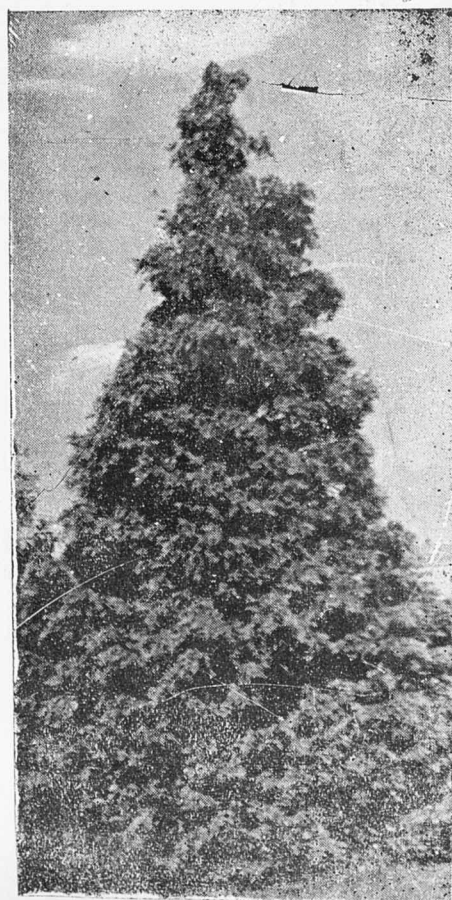
Близо до нея е мамонтовото дърво. В своята Родина-северна Америка — то е истински горски великан, извисило стометровия си ръст. Снагата му двайсет души не могат да обхванат.

Пак в морската градина виши чело испанската ела. За шуми ли от бриза, струва ти се слушаш стаения в зелените ѝ клони невнятен порив на Родината ѝ за слънце, за свобода...

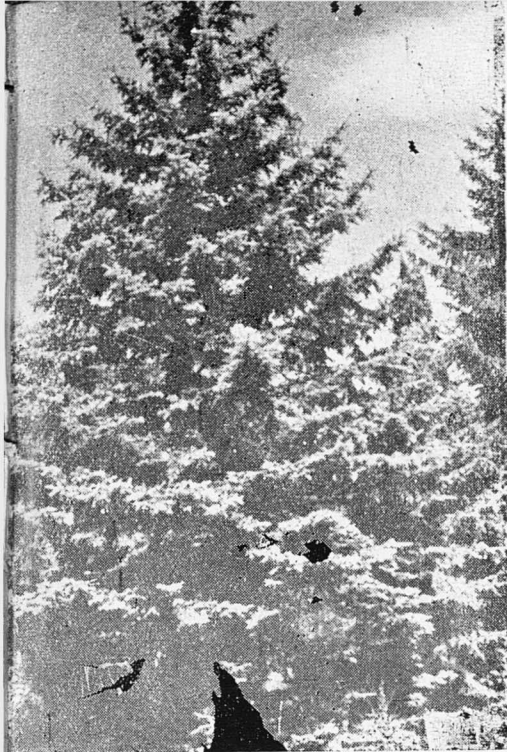
Преминеш ли каменния мост, вдясно на първия масив, са намерили втората си родина иглолистни чак от Южен Китай. Оригиначните им ве-

трилообразни листа и мощна корона грабват погледа. Особеното в тях е, че те нямат шишарки, или по-точно имали са някога, а сега са превър-

Хамеципарис лавзониана

← Велингтония гигантея
Мамонтово дърво

Испанска ела

нати в месест плод, голям колкото нашата джанка.

Гостоприемство в морската градина са намерили и горски представители от страната на изгряващото слънце и остров Кипър, от Алпите и Судетите, от Кавказ и Мексико.

Истинско богатство за града са малките на брой кедри — атласки, хималайски и ливански. Пред ресторант „Варна“, в курорта „Дружба“, красив и елегантен, сякаш дошъл нарочно да посреща летовниците от много земи, изправя царствена корона снажен кедър.

Край „Траката“ и в „Златните пясъци“, в градините и почивните станции — колко още други, нови зелени гости!

Знаете ли, че чемширът — този прекрасен вечнозелен жив плет — е дошъл от Южен Китай? А не сте ли се любували на чашкодряна — красив храст с крехки клонки и зелени цветове. На тъмнозеления фон на листата му, оранжево-червените му плодове искрят като скъпоценно бижу.

Познавате ли махонията? Тя е ниска на ръст. Цъфти рано напролет с жълти гроздовидни съцветия.

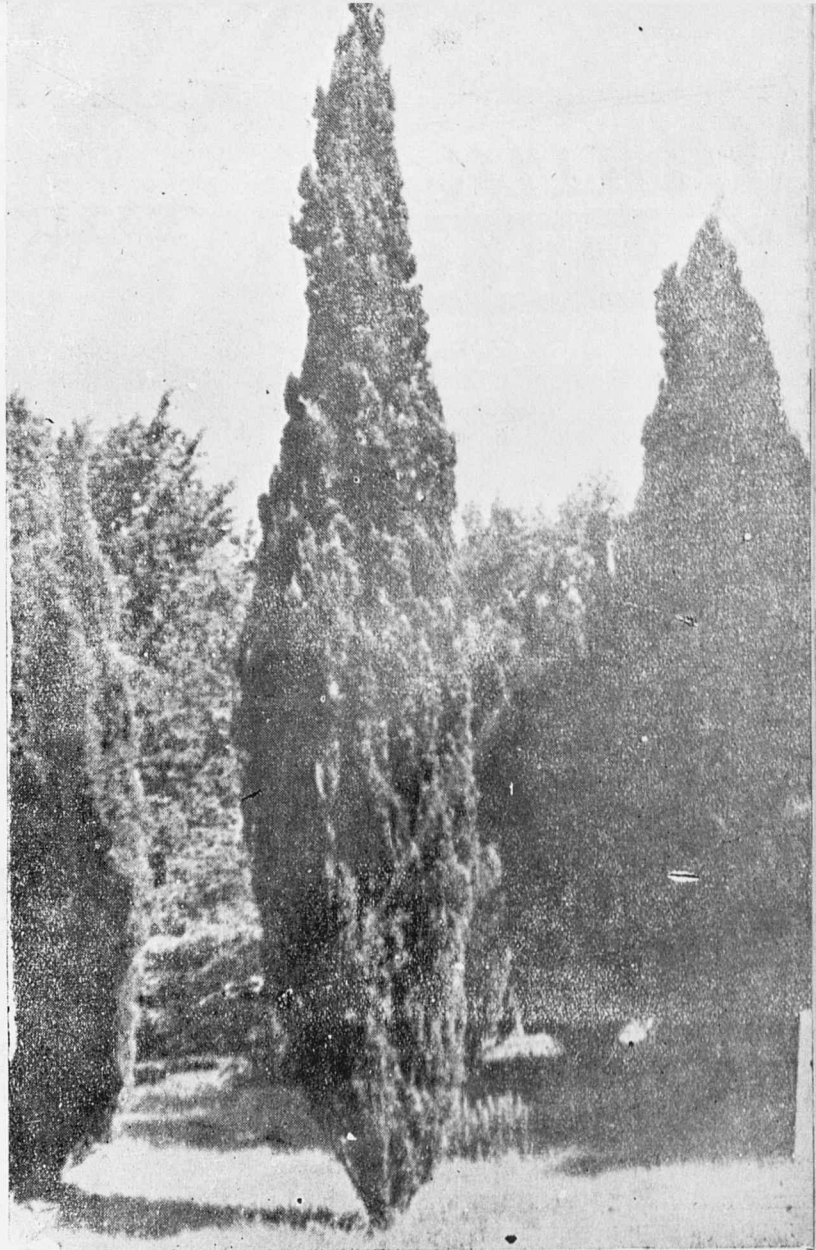
Вие сигурно сте го забелязали. Неговата родина е Италия и Мала Азия. Той е силно разклонен с бодливи клонки, а цветовете му са бели, събрани в многоцветни гроздовидни сеници. Особе-

Пирамидален кипарис →

но е хубав зиме. На белия снежен декор топчестите му плодове блестят с оранжево-червения си цвят. А нима не сте вдъхвали аромата на розмарина?...

Време е сериозно да помислим и обградим с по-голямо внимание нашите далечни гости, да „поканим“ и нови, за да разнообразим и оцветим крайморския пейзаж, да се различава неговата физиономия от тази на всички останали паркове в страната.

Сутрин или вечер, когато спрете да отдъхнете вслушвайте се в шъпота на нашите отдавнашни гости. Не е ли това своеобразната — бодра и нужна поезия на града, която не остарява, надживяла годините, за да диша с широки гърди, да бъде свежа и чиста красавицата на Черноморието, Варна...

Бросунция папилифера

Наши ГОСТИ

ТУК НЕ МОЖЕ ДА НЕ

Така дословно са записали в книгата за впечатления при Международния Дом на журналиста Зинаида Вермул от Сталинабад, Раиса Нагикевич от Витебск и Елфрида Арцимович от Рига. Те не са нито поети, нито композитори, както сами признават, но тук в тази пленително-красива Варна не може да не запееш, тук всеки става поет. И ето, трите девойки са съчинили и написали в книгата песен, в която са оставили частица от душите си.

... Не забвѣть нам свой Дом журналиста,
как забвѣть радость жизни нельзя.
Здѣсь понятно всем без лингвиста —
„Друг“ — „Другар“ — это значит друзья.

И пусть песня минует границы
к Варне свой направляет полет,
быстрокрылою сильной птицей
в этот Дом наш привет принесет.

О товарищах, дружбе, о мире
в песню эту вписали слова
Киев, Рига, Минск, Сталинири,
Вильнюс, Сталинабад и Москва...

И даже по-добре е да се пее — пишат Зинаида, Раиса и Елфрида — отколкото да се пие, въпреки че българските вина са така забележителни, както и българските залежи, рози, златни пясъци, ласкавото море и дружеските усмивки на българите.

Разгръщаме страниците на книгата и виждаме колко прави са трите съветски девойки. Книгата за впечатления е заприличала на стихосбирка или дори на учебник по пеене. Ето например какво нежно и искрено стихотворение е написал и Олег Мухин — журналист от столицата на Казахстан — Алма-Ата.

... Как мне в сердце своем сберечь
эти двадцать счастливых дней,
радост новых знакомств и встреч
от которых и жизнь — полней.

Украинец, бурят и чех,
русский, немец, поляк, казах —
в эти светлые дни у всех
только радость была в глазах...

Олег иска да отнесе в своите степи морския прибой, усмивките, златното морско слънце, което е пиел до дъно с искрящата чаша на сърцето си.

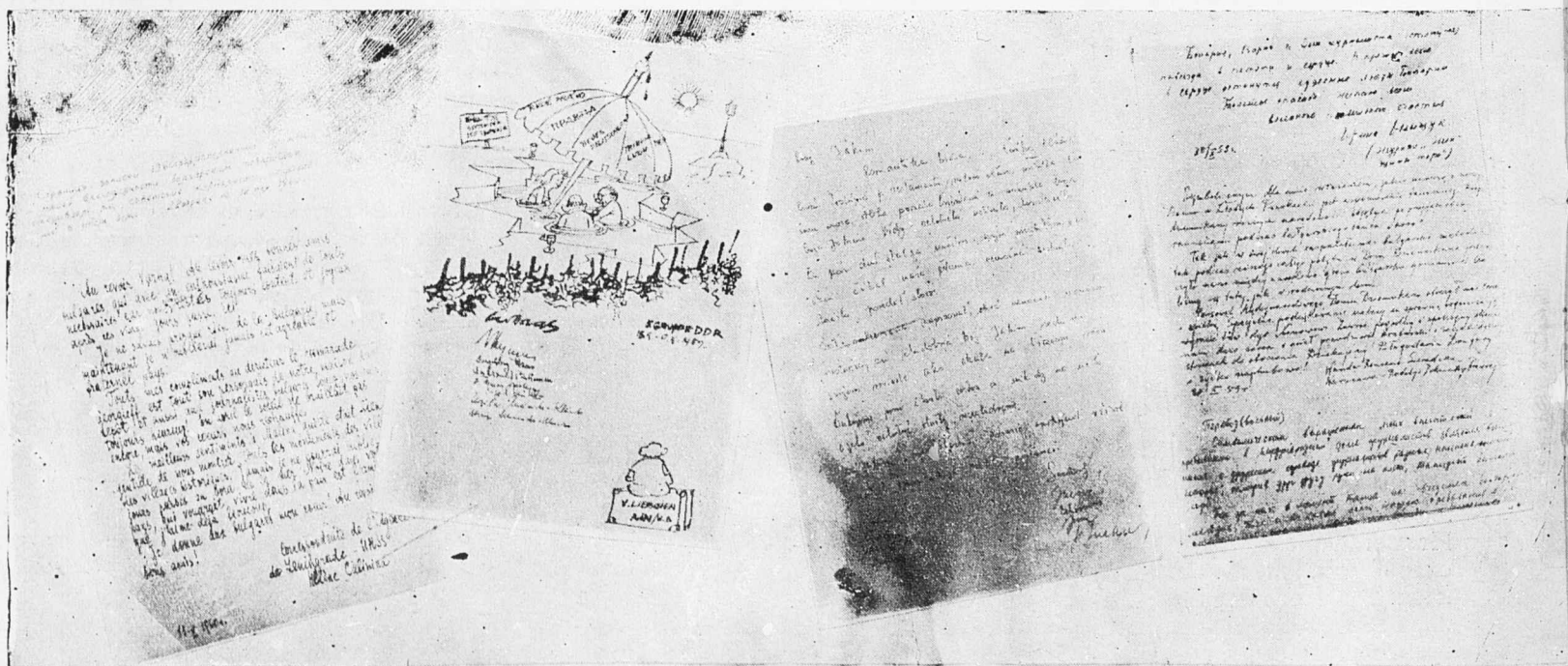
Нека цитираме и част от оригиналната нотирана песен „Варненская прощальная“ написана от А. Аграмович, Ю. Алфимов и Ю. Жилиев — и тримата от Москва.

Особый Варны диалект,
я не встречал где-либо:
„дзенкуем“, „здравствуй“,
„Данке шьойн“, „спасибо“...

Для дружбы лезвы не жалей,
ей друг! Налей бокалы!
затянем песню веселей
чтоб Варна процветала...

Авторите заминават за Москва с надеждата, че някой ден пак ще запеем тази песен на дружбата в черноморската красавица — Варна.

Стихове, песни, рисунки, снимки — тясна е книгата да събере възторзите, любовта, признателността на чужденците-летовници в нашия град. Това най-ясно е изразено в стихотворението „Ташакюр Болгария!“ — (Благодаря, България!) написано от узбека Султан Акбарит.

Страници от книгите за впечатления

ЗАПЕЕШ, ТУК ВСЕКИ СТАВА ПОЕТ!

„Чудесен край, прекрасна природа! — пишат Сара и Венеамин Сирцеви от Ереван и Любов и Виктор Илини от Москва. — Ще пазим завинаги в сърцата си спомена за нашите сърдечни български другари, за тяхното внимание и грижи. За всичко това ние казваме нашето „Большое русское спасибо.“

„Щастлива страна е България — пишат в книгата за впечатления при хотел „Родина“ — Златните пясъци, Алис Одабашян и Соня Бенлилиян от щата Охайо — САЩ. — Къде другаде летовникът може да намери само на няколко крачки плувналия в слънце плаж? Трудолюбивата ръка и творческият ум на българина са издигнали върху тая дивна природа първокласен курорт, който смайва и най-взискателния посетител.“

„Това бе най-добре прекараната ни ваканция в живота. Обещаваме да ви посетим колкото може по-скоро пак“ — пишат Александър и Едди Рамзей от Лондон — Англия.

„Моите впечатления ще ги изразя с една дума „Браво“ — сем. Бабачеви — Ню Йорк.

„Всичко може да се охарактеризира само с една дума „Прекрасно“ — академик Брежнев — Москва.

„България е прекрасна страна за туризъм. Човек съжалява, че напуска страната и се надява да се завърне пак, като доведе и приятели.“ — Бертран Фурмилион — Париж — Франция.

Подобни са впечатленията и на Фогелс — вице президент на Холандското кралско въздухоплавателно дружество, на Клаус Шлехуфер — режисьор при германската телевизия, Стефан Бито — Виена — Австрия, Жъстъс Розенберг — директор на Моупинг тур — САЩ, Д-р Гьоте Севин — Швеция, Хайнц Рудигкайт — Директор хотел „Хилтон“, — западен Берлин, Даниело и Ферана Виин — секретар на световния съвет на мира — Париж — Франция, инженер Спретер — Женева — Швейцария и много, много други.

„На индонезийски език думата „Варна“ значи „многоцветна“ — говори Армуанто — главен редактор на вестник „Бинтанг Тимур“ — излизащ в Джакарта. — Не мога да си пред-

На снимката: отляво надясно: Е. И. Афанасенко — министър на просвещението на РСФСР, Н. И. Бобровников — председател на ИК на Московския съвет, Н. А. Виновградов — министър на здравеопазването на Съветския съюз записват впечатленията си в почетната книга на ГНС

ставя по чудно и изумително съвпадение от това. Никога не съм виждал по-многоцветен град от вашата красавица — Варна“.

А ето и някои извлечения от книгите за впечатления в хотелите „Чайка“ и „Простор“ при курорта „Дружба“:

„Осем виенчани се разделят с голяма мъка с Варна“. . . . Подписали: Хелмут и Ингрид Морг, Ани Валтер и др.

„Очаровани сме от вашето гостоприемство“ — сем. Котех от Виена.

„Благодаря за топлите грижи, чудесната природа и прекрасните хора. Това беше най-хубавото преживяване за двама борци за мир от Финландия.“ Подписал Феликс Йорст.

„Най-красивият курорт на света е Варна!“ — възкликва Минценти Кастати от Виена.

Но Варна за чужденците не е само прекрасна, слънчева и гостоприемна. За тях тя е и символ на дружбата и мира.

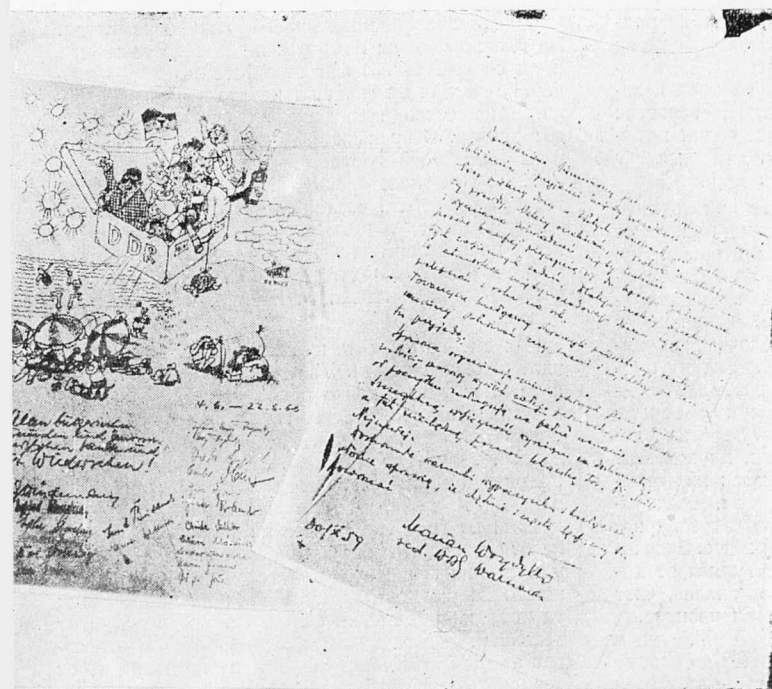
„Англиските деца — пише в Почетната книга при ГНС — искат да бъдат приятели и да живеят в мир с българските деца“.

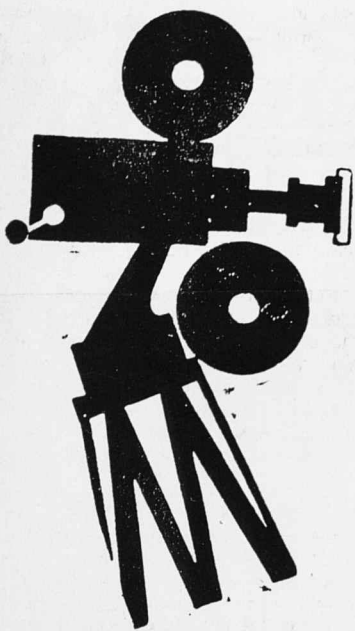
„Вечна дружба между българския и английския народ!“.

„Особено ни интересуваха материалите, свързани с великата дружба между българския и съветските народи. . . .“ — пише в Златната книга на археологическия музей маршалът на Съветския съюз Баграмян.

Красива е Варна! Тук не може да не запееш, тук всеки става поет! Но под нейното златно слънце, край белите ниви на нейните трудови дворци всеки става и борец за мир и дружба между народите.

Петър ЛЬОЧЕВ

ГРАДЪТ НА СЛЪНЦЕТО

Градът, който под творческите ръце на учени, архитекти, инженери и строители непрекъснато младее и хубавее и изправя все по-пленителна снага под сянкото си небе градът, който със златните си пясъци сякаш препаства снагата на морето като със златен пояс; градът, чиито нозе, обрасли в гъста зеленина се мият от пенестите вълни на морето дава от своите неповторими багри и черти на кинолентата, за да заблестят по екраните ония картини, които привличат стотици хиляди хора от Родината ни и от целия свят.

Филмът се снима под художественото ръководство на режисьора Нюма Белогорски.

Сценарият е написан от Нюма Белогорски и Блажо Стоянов.

Поместваме откъси от сценария.

Ято чайки се стрелват в синия въздушен океан на небето и размахват сребърни крила. Чайките се спускат и под тях се открива безкрайна морска шир.

Морето! То е силно в бурите, когато вълните сякаш достигат небето и могщият им грохот се носи далеч, щом скалистата твърдина на брега опира техния бяг. Тъмните върхове на вълните се пукат и бликва пяна, която вълните развяват като бели знамена и връхлитат върху брега, за да облеят скалите.

Морето е притихнало. Стигнало сушата, то мила пясъчните брегове, приижда и отново се отдръпва навътре. Вълните кичат брега с дантели от пяна, а тихият им пляск сякаш се слива със звуците на невидима арфа. Като шветя, откъснати от морските градини, синьозелени водорасли лежат на пясъка, багрени от водата с цветовете на златото. Вечното море е ласкаво и спокойно. Векове то мие тези брегове и се стреми към тях. То зове планинските рекички, пие ги със солени сестрици и утолява жаждата си със сладката им вода. Близо до искряния на слънцето пясъчен бряг, който препаства синята снага на морето като златен пояс, диша с разлистените си клони гъстата приморска джунгла, през която текат рекичките. Гъсто силетените лиани на девствената гора пазят нейната прохлада. През мрежата от разлистени клони като огнени стрели падат отделни слънчеви лъчи. Песента на щурците, цвъртенето на птиците изпълват гората. С въздушна длан вятърът люлее клоните, трептят милиарди листа, гората се изпълва с шума на дърветата. Той се слива с шума на вълните. Преливанията на кинокамерата са пътят, който изминаваме и по който обективът рисува върху филмовата лента неповторимата красота на природата. В древноста морето и гората са привличали човека — те са били за него дом и трапеза, те постепенно му разкривали своите тайни. Човешката ръка построила кораби, издълбала в скалите край брега огромни пещери и често край тях се разнасял дрезгавият, призивен звук на рог.

Ехото на рога се слива с друг звук — звучи параходна сирена. Вълноломът се протяга като каменна десница, сякаш за да здрависа пристиганцията от открито море кораб. Белият борд на кораба е залиян от светлина. В лятната привечер от парахода слизат стотици пътници. Пристанището гостоприемно разтваря своя портал за тези, които са дошли по синия морски път. Всички бързат към града.

Под козирката на блясалия в светлини гаров перон влиза дишащия с пара локомотив. От прозореца са надвесени гостите на града — усмихнати, любопитни. „Здравей Варна!“ — говорят очите, протегнатите ръце.

От небето, въздушното гнездо на птиците, долита огромна метална птица. Последни задъхани потрепвания на самолета, последни завъртвания на витлото. Пред очите на гостите се изправя красивата фасада с надпис „Аерогара Варна“.

Тези всички хора ги посреща градът.

Трудът е започнал и в най-оживения „квартал“ на града. — Пристанището, морската врата на Варна. Общият план обхваща гора от корабни мачти, високи като птичи полет кранове. Разноцветните корпуси на корабите се редят един след друг. Някои са прилепени до каменния кей, други по-навътре „лежат“ върху водата със спуснатата котва, трети „чакаят ред“ зад вълноломната стена. От кумините им към небето се вият димни пътечки. Пристанищни работници и моряци сноват навсякъде. В средни и едри плановете обективът на кинокамерата вижда мъжете на пристанището. Те са и на върха на заболата се в небето корабна мачта, и в дълбокия пълен със стоки хамбар, и на крановете, които спускат стоманените си човки за да „кльвнат“ нов сандък със стока. По кея пъргаво преминават натоварените малки товари; пухтят локомотиви, по машините, натоварени във вагоните, личат фабричните марки на съветски заводи.

Изморени от битката с морските бури в родното пристанище се прибират с развяна знамена корабите „Родина“, „Георги Димитров“, „България“, „Христо Смирненски“. . . Други кораби заминуват; Котвената макара се навива, веригата запълзва нагоре и котвата, синейки водни пръски, се изкачва на палубата. Кълба дим излизат от кумина, витлото оставя пенеста дия.

Имената на корабите ни отвеждат при техните строители. През годините на народната власт Варна стана град на родното корабостроене. Ние сме в завода „Георги Димитров“. Бавна панорама разкрива разнообразието на терена и на строителните площадки: високи кранове, които носят на стоманените си куки метални блокове; огромни корпуси на цехове; виещи се линии и пухтящи локомотиви; ракурси на кинокамерата подчертават мощните корпуси на строящите се плавателни съдове — морски и речни. Верига от детайли, които преливат едни в други, ни показват последните постижения на техниката: жироскопи, радиопеленгатори, раднолокатори, електрохидравлически лагове, които осигуряват сигурно, леко и базаварийно плаване на корабите. Високото качество на продукцията се осигурява от химическия, рентгенов и ултразвуков анализ, част от който камерата отбелязва в близки плановете.

На стапела е новостроящият се 3200, тонен кораб. Червеното му тяло тежко лежи до сините води на морето. Въздухът ечи от картечния зали на пистолетните чукове. Корпусниците са накачали по кораба и работят. Друг 3200 тонен ко-

раб е спуснат на вода за вътрешно обзавеждане.

В корпусния цех. Камерата последователно „вижда“ огромните преси, плъзгащите се кранове, различните машини. готовите корабни части, площадката за електрическо заваряване. Варненските корабостроители прилагат нови начини на работа, едни от които е строежът на кораби с готови блок-секции. Фотообективът показва готови блок-секции. При обзавеждането на корабите широко се прилагат пластмасите. Влизаме в кораба „Мир“, виждаме прекрасните мебели, красиво и изящно обзаведените каюти, салони, жилищни апартаменти, ресторанта. На плаза, дървена площадка, голяма колкото спортно игрище, инженери и конструктори разчертават гигантски контури. Те чертаят частите на новия 5000 тонен кораб, който за пръв път ще се строи у нас. В конструкторското бюро над 200 инженери и техници работят над нови видове плавателни съдове, създават кораб с подводни крила.

Отново сме на многолюдна варненска улица. На площада деца и възрастни хранят гълъбите и им се любуват. В миг гълъбите отлитат — разперени крила на фона на небето изпълват екрана. Множество граждани влизат и излизат от магазини. В красивите летни павилиони те купуват плодове — грозде, ябълки, праскови, бадеми. . . Пред концертното бюро, пред касите на театъра и операта чакат за билети любителите на музикалното и драматично изкуство. На афишите по витрините на концертното бюро и пред народния театър личат заглавия и имена на известни опери и изтъкнати наши и чужди изпълнители.

Пак сме на улиците на града. По тях тече буйната река на живота. Улиците са като хората — и те имат имена, които се редят на екрана; незначително едното, застига го второ, трето: „Димитър Благоев“, „Георги Димитров“, Васил Коларов“, „Димитър Кондов“, „Девети септември“, „Червеноармейска“. . . Името на всяка улица е и нейната слава, имената на всички улици са славата на града. Имената на улиците са гласове от далечното или близкото минало. Често по улиците на града срещаме паметници, в подножието на които цъфтят цветя: на много къщи са поставени паметни плочи, обвити с венци от зеленина. Имената, паметниците, плочите разказват за историята на улицата, на града. Една от тези улици ни отвежда до Музея на революционното движение. В залите на музея владее пълна тишина, но „мълчаливите“ експонати говорят

за революционното минало на трудещите се от град Варна. Екранът се изпълва с червено знаме, на което груба работническа ръка е написала гневен призив за хляб и свобода. Обективът спира своя поглед на портрета и кървавата риза на убития от буржоазията първи кмет на Варненската комуна Димитър Кондов; на оръжие и бойни дрехи на септемврийци от 1923 година; на пожелатели от времето броеве от вестник „Работнически вестник“. Ето ги и писмата на ремсита Дубавици и комуниста Мураданларски, писани в смъртните килии в часа, когато с око на палача смъртта ги е гледала през шпионката на вратата.

Тишината сякаш се нарушава от гласовете на невидимите посетители, които четат писмата. Виждаме неподвижните пишущи машини на нелегалните функционери и партизаните, а чуваме тяхното тракане, като че ли сега се отпечатват сложените до тях позиви. Виждаме и чуваме изстрелите на партизанското оръжие, сигналите на нелегалните радиостанции. Обективът се приближава до портретите на загинали в борбата срещу фашизма герои — обесени и разстреляни, до последния си дъх живяли с вяра в победата на народа, ръководен в борбата от Комунистическата партия. На екрана е първият документ от победата на Деветосептемврийското въстание във Варна — снимката, отразяваща разбиването вратата на Варненския затвор. Преливат фотоснимките отразяващи посрещането на славните съветски воини, на партизаните; възторга на хилядите трудещи се озарени от свободата, дошла с утрот на септемврийския ден, в който слънцето се

издига на небето като огнен плакат и хвърля върху морската повърхност жаравата на своя изгрев.

Като огромна чайка бяло корабче приставя на моста и от него слизат пътници. До самия златист пясък, сякаш се оглеждат в сините води на морето, се издигат красиви сгради. В планинската гора като птици са накацали кокетни хижи, боядисани в ярки, весели тонове. Разноцветни палатки са опънати сред дърветата на зелени поляни. Десетки моторни превозни средства се редят в няколко места край асфалтовия път.

Редуват се внушителни общи планове и оригинални детайли на красиви сгради, на хижи и палатки. Стоотици хора. Някои са полуголи, с тела покрити със слънчев загар, други носят гумени дюпещи, сини, червени и жълти спасителни пояси; широки сламени шапки предпазват лицата им от огненото слънце. Ние сме на варненските плажове сред жителите на варненските курорти. Тук ежедневието е друго, по-особено, то е подчинено на яркото слънце и синьото море. Пътят на всички води към прохладните води, всеки бърза да потъне в ласкавата прегръдка на вълната.

Филмовият разказ описва колоритни картини от живота по плажовете на „Златните пясъци“, „Курорта Дружба“, в града и международния пионерски лагер край Кранево.

Но някои летувачи освен към морето тръгват към гъстите джунгли на приморската гора. Те се заплитат в гъстите лиани, преминават през

тесните проходи от клони и листа, възхищават се на чудните форми на вековни дънери, дървета, берат букети от горски цветя и по тесните криволичещи пътечки се изкачват до пещери, изсечени в ската на планината. Скалният пещерен манастир от времето на ранното християнство „Аладжа манастир“, ги приютява под своята гъста сянка.

От автобуса слизат пътници. Те влизат в каменната гора — местността „Побитите камъни“ — едно от чудесата на природата. На пръв поглед побитите камъни приличат на римски или гръцки колонади, които виждаме в археологически музеи и при разкопки на древни селища, но тук самата природа е изкусения и неповторим ваятел. Няколко побити камъни се издигат като огромна врата, като арка, която води към фантастичен град. Преди векове това място е било дъно на море. Снимките на кинокамерата бавно заливат колонадите, те изчезват и остава повърхността на морето.

Тук са дошли на разходка други летовници. Подводни пливци разучават морското дъно. Те достигат само до част от морската фауна и виждат малко от морската флора, но кинокамерата стига до морското дъно. Зигзагообразно стрелкат се пасажи от сребърни риби, като по шахматна дъска преместват се морски кончета. Върху едрия пясък лежат почета, придвижват се раци. Морето има свои паркове, сред които, като чудни цветя, са актиниите, морските игли, синкаво-черните миди.

Иван БЪЧВАРОВ

Среща

откъс

Не говоря за любовни срещи под луната през зелена пролет, за въздишки неспокойни и горещи и за тишина под белите тополи. Не говоря за това. Безброй са срещите на влюбените двойки. Толкоз много е за тях написано. Пея днес за смелата девойка!

Поглед вни девойката нататък, дим куршумен всичко замъгли. Изстрел. Нещо парна по ръката. Колко силно рамото боли! И видя през спомена как в мрака вдигат се другарите на бой и далече в тъмното проплака ехото в планинския покой. Ех, другарите! Да би могла да ги прегърне, но е тука в битката сама и едва ли нявга ще се върне в родното огнище, у дома. И едвали .. В смъртна болка метна къдри буйни. В скръб и гняв заля и далеч над хоризонта светна слънцето над снежната земя. — Стреляйте, предатели! — горят очите. — Стреляйте, предатели! — кръвта шуми. — Стреляйте! — и ниско по скалите от барута синкав дим дими. Хвърля тя последната граната, тътнат долу бели канари и отслабва отведнаж ръката, все по-люто раната гори. И няма как. Тя дулото захана и простря ръце върху снега. Изпища в усоя кървав вятър и заглъхна нейде в утринта!..

Сънва се... Шумят букаци горе и спокойно под скалите Вела спи, сякаш с вятъра в далечните простори, нейното безсмъртно шуми.

ПРИЯТЕЛ (УЧЕНИЧЕСКА)

Приятел туй се казва, когато те изпитват да подсказва.

Петър ФОТЕВ

Иван АРНАУДОВ

Участ

Вълните маршируват ден и нощ!
Могъщите им стъпки ме събуждат
далеч от люлката на мойто детство.

Роден съм
в сутерените
на София
и там
едно момиче ме очаква.

Ах, няма да се върна скоро...
Нордвестът
ме донесе
в града на слънцето и зреещи смокини
защото аз навсякъде съм нужен
и нямам градове и хора чужди.

Вълните маршируват ден и нощ!
Аз трябва да пътувам още!
Днес моя е запалената Куба,
брататите
са мои братя
и път ми е
Земята!

На ивици тънки морето проблясва
по залез златисто искри.
И здрачът се спуска нощта да качесва
със синни очи.

Тогава вълните се тихо премятат, преливат
възпрели метежния бяг.
Последният порив в скалите разбиват
на стръмния бряг.

А на хоризонта се люшка ритмично
кораб съветски с товар.
Познавам в тоз кораб матросите лично,
сред тях аз имам другар.

Симеон НЕДЕВ

Рис. Крум ЗАХАРИЕВ

— Ох, на мама сладурата...
На кого ли се е метнала?!...

Той ходи често във командировка,
събира вноси чак до вечерта...
Жена му, взе че склучи застраховка,
с един младеж на чашична вишновка,
и вноски най-редовно прави тя.

Г. ГЕРОВ

ШАХМАТИСТКА

Тя няма никакъв разряд,
а прави ме редовно мат...

ВЗАИМНО ЗАДЪЛЖЕНИ

Това, че напоследък напълних —
дълга на своята жена;
а — дете побелява всеки ден —
това пък тя дължи на мен!...

Веселин КЪСОВСКИ

ВЕКОВЕ НАЗАД

Една фантастична екскурзия из далечното минало
на родния край

Н. ДРАГАНОВ

Рис. Т. БЪЧВАРОВА

Необикновена тишина владееше из вековните девствени гори, през които пътувахме. Изрядкó само някъде се обаждаше неочаквано с креслив и пресипнал грак птица, или проплакваше жално гладен чакал. Но ние знаехме — наоколо гъмжи от хищници. И то — едни от други по-големи, по-крвожадни и съвсем не такива, каквито сме свикнали да виждаме из менажерните. Не. Размерите и външният им вид не съответствуват напълно дори на онези, родени от въображението на палеонтолозите. Макар че последното е базира — и то съвсем основателно — на достатъчно веществени доказателства — стигналите до наши дни скелети на някои от тези хищници.

За нас, разбира се, хищниците не бяха никак опасни. Защото . . . Изглежда трябва да напомним! Ние сме на фантастична екскурзия в миналото и всичко, което става или ще стане по-нататък, е отделено от наши дни, всичко е „било“, както е прието да се казва, преди не по-малко от 30,000 години — през палеолита. Нали си спомняте? Така се нарича ранният период на каменната ера, обхващащ времето между 150,000-та и 12,000-та година преди нашата ера.

Аз и моят спътник — уредникът при Археологическия музей — тръгнахме призови към днешното село Белослав — Варненско. Там, наляво от гарата, във варовитата гръд на възвишението, времето и неговите верни помощници — водата, топлината и вятърът — бяха издълбали неголяма пещера. Тя бе първата цел, която трябваше да достигнем. Вървахме пеша, защото надеите забравя, че в ония времена хората не са познавали и най-първобитното, ако може така да се каже, превозно средство — магарето или коня.

Сигурно отдавна минаваше обед, пред пещерата не намерихме никого. Хората сигурно бяха тръгнали на лов, за да утолят глада си.

На трийсетина метра от малката полянка пред пещерата лъкатушеше рекичка. В бистрите и студени води видяхме да играят рибки. Буйната зелена трева по бреговете беше отгъната, наоколо се търкаляха заострени пръчки. Другарят ми вдигна една и заглежда съсредоточено край ѝ.

— Виждаш ли, — заговори той, без да отдели поглед от пръчката — с това хората ловят риба?

Ловят! . . . Погледнах го очуден. Как може — с пръчка! Но после си спомних — разбира се „ловят“. Ето как:

Застава нашият първобитен приятел до брега, стои така час два, а може и повече, и, когато — рибите дойдат в изгодно положение, муш-

не с пръчката във водата. Ако улучи — добре. Ако не — опитът се повтаря още веднаж, два. . . много пъти.

А случва се и така: когато рибите са се събрали повече, човекът започва бясно и бързо да удря с пръчката във водата. Ударена, рибата се зашеметява и вече не е толкова трудно да бъде уловена с ръка.

Приближихме пещерата и надзърнахме в нея. Непривикналите ни на мрака очи отначало различаваха само бледите зари на жаравата в изкопаниа на пода малък трап и на тлеещия върху нея пън. После около огъня видяхме разхвърляни сухи дървета, приготвени сигурно за огрев, кремъчни късове, няколко прешлена и един зъб на мамут. Струпаната по ъглите суха трева служеше сигурно за постеля. Толкова! Лютивият дим, настанил се във пещерата, ни застави да прекратим наблюденията си. Пък и нямаше какво повече да се гледа. Жалко и трудно битие, облекчавано донякъде от топчестите камъни, кремъчните остриета, дървесните върви и . . . огъня! И всред тази обстановка хората живяха, хранеха се, а може би и . . . мечтаеха! За какво ли?

Тръгнахме. Сега спътникът ми ме поведе на юг.

— Това, което ще видим там, не означава, че хората са по-напреднали от обитателите на пещерата, при която вече бяхме — започна да обяснява той. — Че са по-напреднали е верно. Но не забравяй, че докато ние пътуваме ще измине цяла една. . . ера!

Ясно! Отивахме към втория — късния период на каменния век, властвувал близо пет хилядолетия на Земята — от 7,000-та до 3,000-та година преди нашата ера.

Колкото повече приближавахме вторият обект на нашата екскурзия, толкова въздухът ставаше по-наситен с изпарения, с тежък мириз на застояла вода и гниещи растения. Все по-често взеха да прелитат някакви големи птици, които нарушаваха тишината със своеобразното пърхане на големите си криле. Вероятно приближавахме някакво благо!

Наистина! Скоро девственият лес свърши неочаквано и ние се озовахме на брега на огромно благо. Спокойните му, недокосвани от вятъра води представяваха някакво величествено преливане на цветовете. Като че това беше палитрата на някой великан, захвърлена небрежно веред гората.

— От водораслите е. — започна да обяснява спътникът ми.

Но аз го прекъснах. Сам знаех,

коя е причината.

— Погледнете тогава ето там! — посочи той с пръст. — Впрочем, забравих да кажа! Това благо е Варненското езеро.

Той имаше право. Хилядолетия наред езерото е било благо. Едва в по-нови времена е била премахната тясната нивна земя, която го делила от морето.

Далеч, някъде вляво, върху водата се мъркаха черни точички.

— Хора. — обясни кратко другарят ми.

— И какво правят там — в благо-то?

Ловят риба.

— Как! Нима човекът може да строи вече и лодки! . . .

— Не забравяй, че вече сме в неолита и покрай общия напредък може да говорим и за известен „разцвет“ на лодкостроенето. Но нека ги оставим да си ловят риба. Да отидем към селището!

Нима има вече и селища?! . . .

— Да — продължи като в отговор на немия ми въпрос той. — Разбира се без булеварди, паркове и всичко друго, което сме свикнали да подразбираме под думата селище. Впрочем, ето го и него самото.

Как не бях видял досега! . . . Та то беше само на стотина разкрача от нас. Разположено. . . Къде мис-

то. Как, по какъв начин хората са успели да забият дърветата — съпътникът ми не можа да обясни.

Заоглеждахме „къщите“. . . Стените — изградени къде от тънки и плочести, къде от обикновени каменни късове или от дървета наредени просто едно над друго. Покривът — клони и нахвърляна върху тях дебел пласт вехнеша трева, която издаваше специфичният мирис на спарено.

Влязохме вътре. . .

Тук строителната „техника“ бе в безспорен напредък. Стаята бе с прозорец! — Обикновена душка в стената, обърната към изгрева. Постелята — пак суха трева. А ето и една своеобразна кошница, по-скоро кюп, от който излизаше остра мириза на вмирисана риба. Ясно, в кюпа обитателите на дома складираха уловената риба.

Да-а. Тук живееха „по-културни“ хора. Загова говореха красноречиво и сечивата, разхвърляни по пода — груби костени пила, гладилки за кремъчни ножове, стъргалки за кожи, чукуета и брадва от кремък със груба рибарска мрежа от преплетени дървесни кори, глинени тежести за мрежите. . .

Напуснахме този „едностаен апартамент“. От такива се състоеше цялото селище. Всеки дом бе поставен на отделна — собствена платформа. За да отидеш до съседа трябва да минеш по къс объл ствол, после по друг и така до последната платформа.

Под нас, върху ленивите води на блатото се полюшваше едва-едва облудйна лодка — обгорен в краищата и изкорубен труп на дебело дърво с един заострен край.

— Време е да тръгваме! — прекъсна наблюденията ми моят другар.

— Къде се намираме сега? — попитах.

— Селището е разположено недалеч от днешното село Страшимирово — Варненско

Селището! . . . Аз дълго бих се обръщал след като тръгнахме, за да запомня как изглежда то от далеч. Но труднопроходимият лес скоро скри всичко от погледа — и блатото, и кашалото в единия му край наколно селище, и . . . цялата тази епоха! . . .

Третият обект на нашата екскурзия бе селищната могила от късния неолит, край днешното село Сава, Варненско. При нея стигнахме когато далеч на запад гаснеха и последните отблясъци на залеза.

Доколкото можах да видя, селището бе разположено на гола и безвърха могила. От двете страни я заобикаляше малка река. Тукашните жилища се различаваха от наколните по това, че нямаша „прозорец“. Селището беше оградено с плет от пръти, тръни и камъни.

Интересна и мистична гледка! . . . Небе, лесове, в средата на могилата се белееха каменните стени на къщите, а от отворите, които служеха за врати, излизаха отблясъци от огнищата и обливаха предметите наоколо с анемична кърваво-червена светлина. И всичко това бе забудено от призрачния воал на нощта! . . .

Тук няма много нови неща — дочух гласа на другаря си. — Сечивата на хората се почти същите, с тази разлика, че чукуетите и другите костени и каменни оръдия имат душки за втикване на дръжките.

— Това е безспорен прогрес, нали?

— Естествено! Тук вече са конструирани и първите машини.

— Машини?! . . .

Не такива, каквито имаме днес. Прости уреди за тъкане или за про-

биване на душки в камъните. Елате ще видим!

Приближихме до отвора на една от къщите. На светлината на огъня двама мъже (Какви снажни и мускулести хора!) голи, защото не можеше да се смята за дреха парчето, изгънато от дървесни върви и лика, обвило бедрата им, със силно окосмени тела, седяха пред някаква своеобразна матрица. Те с все сили дърпаха ритмично ту насам, ту нататък нещо подобно на лък. Тетивата му беше увита о един отвесен кол, завършващ в долния край с кремъчно острие. Горен колът беше привързан хлабово очевидно само за равновесие към един хоризонтален прът. Последният прът се крещеше на други два, забити в земята, завършващи горе с малки чатали. Движението на тетивата привеждаше в движение кола с кремъчно острие, което се беше вдълбало доста в парчето добре огладен твърд варовик. Сигурно след няколко седмици труд тази чудновата проста машина щеше да пробие желанния отвор и каменният къс щеше да се превърне в тежък чук.

— А това е тъкачен стан — привлече вниманието ми моят съпътник към два отвесни и един хоризонтален пръти, закрепени един за друг, както и коловете на матрицата за пробиване на душки. За тях перпендикулярно една на друга бяха привързани върви. Сигурно стопаните се бяха приготвили да тъкат нещо.

— Тук вече е развит и друг „промишлен“, така да се изрази, отрасъл. Грънчарство.

Но къде беше тази първобитна керамична фабрика и с какви „машини“ беше обзаведена, не можахме да разберем, защото беше вече време да се връщаме. Нашата фантастична екскурзия завърши.

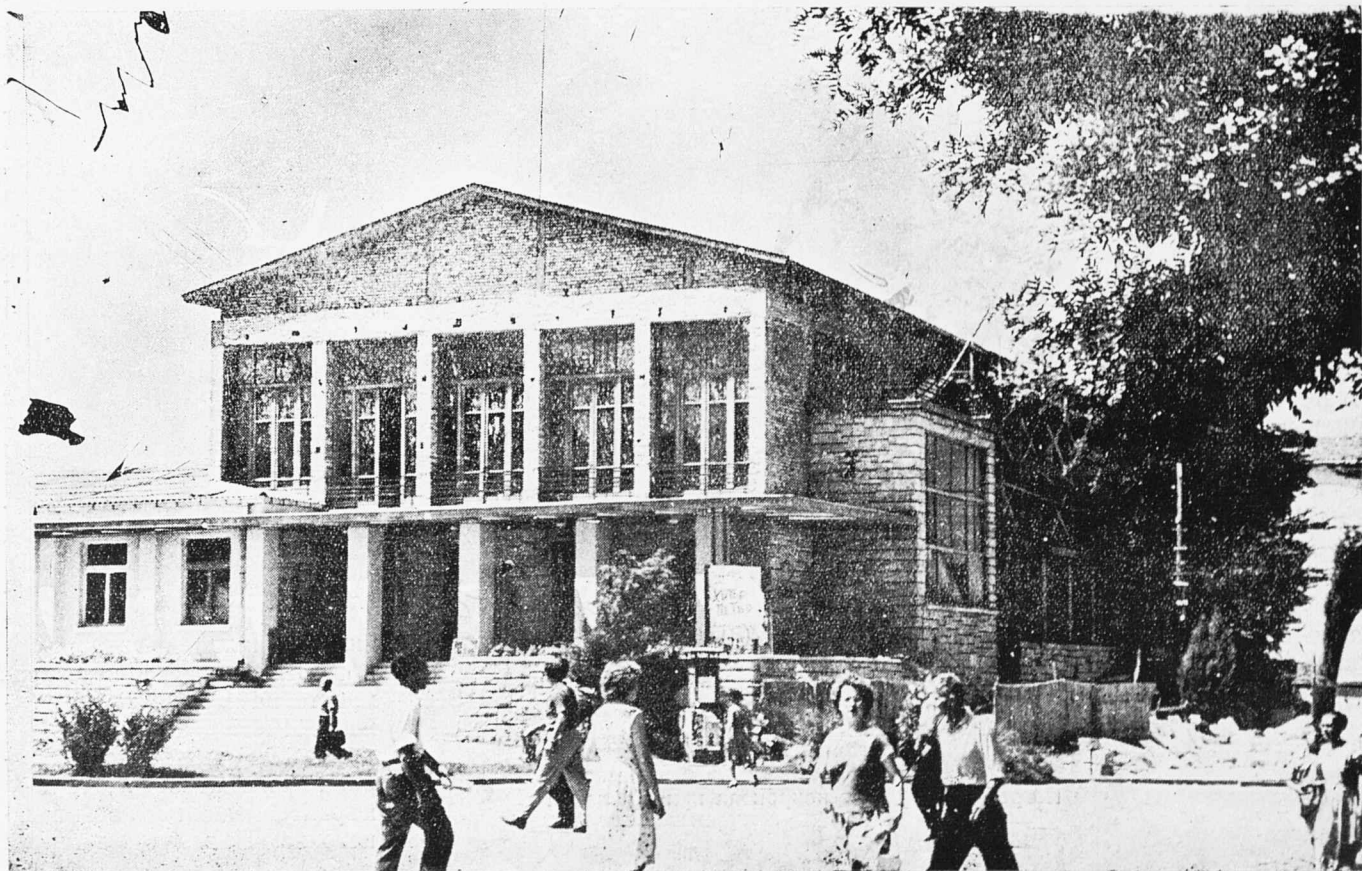
лите? Върху водата. Истинско наколно селище.

От брега до първата „къща“ водеше дълга стълба. Всъщност, това бяха само няколко дълги ствола, привързани здраво един към друг с дървесинни лика. За брега тя беше привързана на кол, забит плитко в земята. Хората бяха направили така, сигурно, за да могат при нужда да извадят лесно кола, да вдигнат „стълбата“ и досегът с брега да се прекъсне. Ясно! И тук човекът е помислил най-напред за безопасността си.

Сега „стълбата“ беше спусната. Може би част от жителите бяха на сушата — на лов за пернати или бозайници, с които околният лес изобилствуваше.

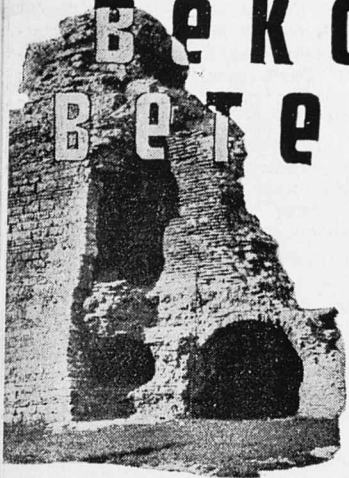
Изкачихме се до първата „къща“. Подът — свързани един до друг дълги стволи на млади дървета. И цялата тази платформа се крещеше на няколко още по-дълги и дебели дървета, забити в дъното на блато-

ИЗ КУЛТУРНОТО СТРОИТЕЛСТВО НА СЪВЕТА

☆
Новият културен дом в квартал „Аспарухово“
☆

Варна през веко вете

ление, славяните разположили своите малки селца. Следите от тях намираме на много места във Варненско — между санаториума и Аладжа манастир, до с. Осеново, до с. Бояна, край гара Разделна и пр. Ясна представа за бита и културата на славянските поселения около Варна ни дават материалите, добити от разкопките на старославянския некропол (гробнице) край гара Разделна. Населението на селището, разположено по долината на Провадийската река, близо до Белославското езеро, се занимавало със земеделие и скотовъдство. Добре познато е било и грънчарството. До VIII в. тукашните славяни запазили старославянския начин на погребение,

се вижда, че културата на славянското население в този край е съвсем близка до тая на славяните от другите страни. Особено важни са намерените тук бронзови обеци със завит във формата на буквата S край. По тези обеци се установява, че населението на селището принадлежи към групата на източните славяни, от които са произлезли руският и украинският народи.

вянско име получил и Одесос, който започнал да се нарича Варна. Названието на града идва от славянската дума „вранъ“ в значение на черен. И досега се казва „вран кон“, а диалектно се употребява и глаголът „враносвам“ в значение на „черня“. Отначало с това име е била наречена Провадийската река с Варненското езеро, откъдето това наименование се е пренесло и върху близкия град.

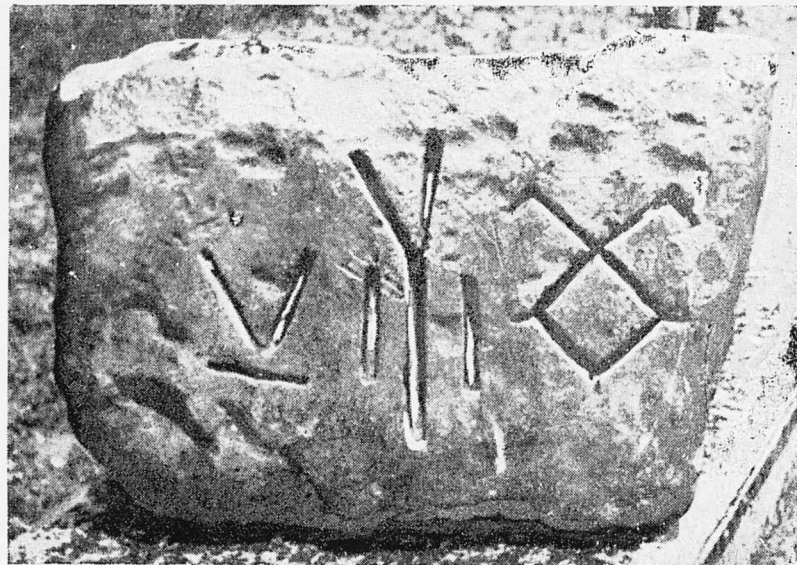
ОДЕСОС И СЛАВЯНИТЕ.

ГРАДЪТ ПОЛУЧАВА ИМЕТО ВАРНА

Димитър ДИМИТРОВ

Нападенията на готи, хуни, авари и други „варварски“ народи, срещу балканските владения на Византийската империя били само предвестник на нови, решителни събития. Още от началото на втората половина на VI в. славянски отряди все по-често нахлували в полуострова, заграбвали плячка и се връщали отвъд Дунава. Към края на века обаче огромни маси славяни нахлули в земите южно от Дунава и се настанили в тях: „В третата година след смъртта на царя Юстина и възцаряването на победителя Тиберий (581 г.) извърши нападение проклетият народ на склавините. Те преминаха стремително през цяла Елада, околностите на Солун и цяла Тракия и покориха много градове и крепости. Те я опустошиха, взеха много пленници и станаха господари на земята. И се заселиха на нея като господари, като на своя земя, без страх“. С тези думи съвременникът Йон Ефески разказва за завладяването на почти целия Балкански полуостров от славяните. В началото на VII в. в техни ръце били околностите на Одесос. В този район, на мястото на силно оредялото от нахлуванията на готи, хуни, авари и др. тракийско насе-

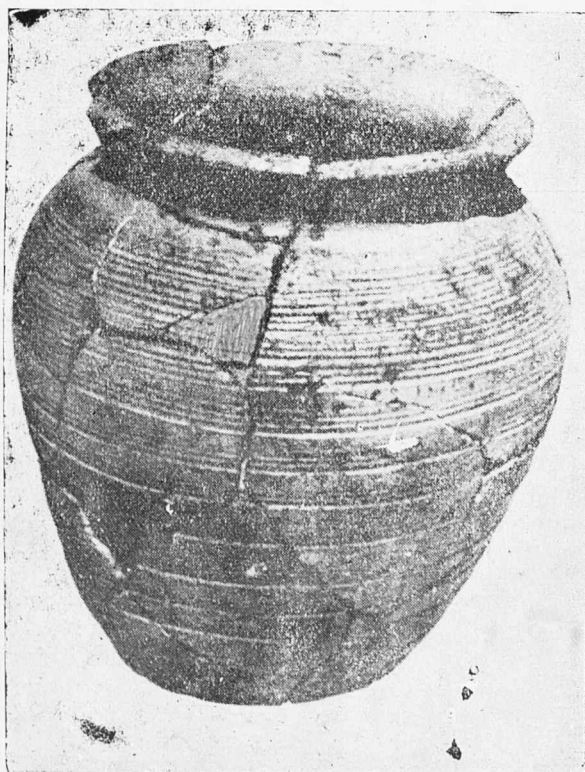
ние — трупоизгарянето. Останките от изгорелите кости и оцелелите части от дрехи и украшения са били поставяни в глинени гърнета и заравяни в малки тухлени или каменни гробници. От намерените предмети — оръжия, сечива и главно накити,

Надпис със старобългарски писмени знаци от вала при с. Бяла

Славяните, заселили се в околностите на Одесос, дали свои, славянски имена на селища, реки и местности. Сла-

За първи път названието Варна се среща в писмените извори в началото на IX век във връзка със събития, станали през втората половина на VII век. Така, разказвайки за навлизането на Аспаруховите българи през пролетта на 681 г. в българските земи, византийският хронист патриарх Никифор пише: „След като преминали Дунава, (българите) се спуснали към така наречената Варна близо до Одесос и до разположената по-нататък вътрешна земя и когато видели, че мястото е укрепено и осигурено отвсякъде, и от реката (Дунав), и от непроходимата местност, установили се тук“. Въз основа на този пасаж, известният наш историк и археолог Карел Шкорпил изказа предположение, че при този поход Аспарух завладял Варна и в „Римската кула“ е бил подписан с византийските пратеници мирният договор, с който Византия признава независимостта на Българската държава. Изследванията на редица наши изтъкнати историци доказват обаче, че през първите години от основаването на Първата българска

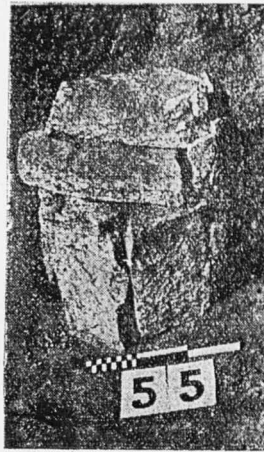
Погребална урна от некропола при Разделна

държава най-вероятно Варна останала за известно време във византийски ръце. Аспаруховите българи дошли не до самата Варна, а някъде наблизо до нея. Те не останали обаче задълго тук, а се заселили в Плисковското поле, обитавано от славянското племе севери. Българите сключили договор със северите, които заели източните райони, т. е. околностите на Варна, а сами направили Плиска своя столица. С този договор между българи и славяни още повече се увеличило славянското население на Варненско.

Варна преминала в български ръце вероятно през първата половина на VIII век. През втората половина на века тя е била вече силна българска крепост. Зад здравите ѝ стени потърсил убежище в 768 г. българският хан Паган, когато византий-

ският император Константин V Копроним извършил нападение срещу околностите на Плиска. По това време, а може би и малко по-рано, българите укрепили всички по-уязвими места по крайбрежието на Източна България, за да защитят младата си държава от честите нападения на византийците по море. С висок земен вал са били укрепени ниските речни долини между селата Бяла и Обзор, при с. Шкорпиловци, при устието на р. Камчия и при Варна. Малка част от старобългарския вал при Варна е запазена и досега в квартал Аспарухово. Тази част е известна всред населението под името „Аспарухов вал“. Валът е бил насипан от пясък, за задържането на който са били нахвърляни безразборно камъни, често взети от стари римско-

византийски постройки. Интересно е да се знае, че когато е бил построен, валът се е намирал непосредствено до брега. С течение на времето, за около 1200 години, морето е натрупало от външ-

Гробница от некропола

ната му страна пясъчна ивица, която сега го отделя от водата с около 600 метра. Сигурно доказателство, че тези съоръжения са строени от българите и то не по-късно от VIII век са намерените във валовите камъни със старобългарски писмени знаци. За такива знаци се отнасят и думите на Черноризец Храбър, че „преди българите пишели с черти и резки“.

„Аспаруховият вал“ и добре поддържаните крепостни стени на града са били сигурна защита срещу византийските нападения по море. Доказателство за това бил големият поход, който Константин V Копроним предприел срещу България в 773 г. Когато флотата му от 2000 кораба дошла до Варна, Константин се изплашил от пригответените за защита българи и сключил мир с пратениците на хан Телериг.

През турско време съобщенията между градовете се осъществявали с пощенски коли. От 1841 г. варненското пристанище започнало да се посещава от параходите на австрийската компания „Триестки Лойд“, които приемали и пощенски пратки. В града било открито австрийско пощенско писалище (независимо от турската държавна поща), което било закрито едва след Освобождението (1884 г.). Наред с пощенските коли, турската държавна поща започнала да използва и модерните съобщителни средства — параходите и от 1886 г. — железопътната линия Варна—Русе.

Телеграфните съобщения във Варна водят началото си от Кримската война (1853-1856 г.). водена, както е известно, от Англия, Франция и Турция против Русия. В тази война Варна била превърната в сборен пункт на съюзническите войски, преди отправянето им в Крим. В хода на войната се наложило да се установи пряка съобщителна връзка между щаба на съюзниците в Крим, от една страна, и Варна, Цариград и Париж, от друга. На 24. IV 1855 г. започнал да работи телеграфът между Варна и Шумен (дн. Коларовград), а на другия ден започнал да работи кабелът между Варна и Балаклава в Крим, откъдето били изпратени първите депеша (телеграми) през Варна директно за Русе и оттам

ПЪРВИТЕ ПОЩЕНСКИ СЪОБЩЕНИЯ ВЪВ ВАРНА

Ал. КУЗЕВ Хр. МИРСКИ

чрез Гюргево за Париж. След няколко дни бил поставен и кабел през Дунава (Русе—Гюргево), който свързвал Крим с Париж в една непрекъсната комуникация. Скоро Варна била свързана с телеграф и с Цариград. Макар и поставени по военни съображения, телеграфните линии във Варна се използвали и за частни нужди. След войната, през 1861 год., била построена сухопътна телеграфна линия между Варна и Цариград. До Освобождението във Варна функционирала турска държавна телеграфопощенска станция.

След Освободителната война през м. юли 1878 г., взетата още с турски войски Варна, пристигнал руският генерал Столипин с група свързочници, които поставили телеграф в помещението на тогавашната Българска училищна община (дн. Музеят на Възраждането на ул. „27 юли“). След освобождението на Варна на 27 юли 1878 г., през Временното руско управление, телеграфопощенската станция се помещавала в Градската община (старата община, съборена през 1958 г.). Днеш-

ната улица „Д. Кондов“ получила името „Почтанска“, тъй като по нея минавала пощата, идваща от тогавашната гара (дн. Старата гара).

По предписание на варненския губернатор Баумгартен, през м. май 1879 г. и със съдействието на общината се създава българска пощенска служба, която се именува Окръжна пощова кантора с началник (пощмайстор) Димитър Войников, а по-късно (до 1880 г.) Николай Савин Шопов. Кантората се помещавала на дн. площад „9 септември“ (магазин за електротехнически материали). На 1. VIII 1880 г. пощенската кантора била преименувана на Телеграфопощенска станция с пръв началник Стефан Бабаджов. Станцията, която се обслужвала от 15 души персонал, се преместила в общинската сграда с вход откъм дн. Народен театър. По-късно тя се премества последователно в една сграда срещу дн. хотел Мусала, а после в т. н. „Стара гимназия“ на ул. „Панагюрище“.

Нарастналите нужди наложили построяването на отделна сграда за Телеграфопо-

щенската станция, която била завършена на 5. IX. 1897 г. Сградата се намирала зад общината, срещу дн. народен театър и е съборена през 1958 г.

На 16. VII. 1898 г. във Варна се открива междуградска телефонна служба, а дванайсет дена по-късно се поставя началото на градската телефонна мрежа. Още през 1896 г. била създадена и пощенска спестовна каса.

През 1912 г., на 10 май, във Варна била построена и безжична телеграфна станция за поддържане на връзка със Севастопол, както и с параходи в открито море, снабдени с безжичен телеграф.

Началото на въздушната поща се поставя през 1926 г., когато на 28 септември за пръв път във Варна софийските вестници пристигнали със самолет.

Успоредно с развитието на Варна като голям индустриален, търговски и курортен център, нараства и значението на съвременните телеграфопощенски връзки. Това наложило през 1930 г. да се започне строежа на модерна пощенска палата, която била завършена едва на 18 април 1935 г. На 17. XI с. г., когато се осветила палатата, била открита автоматична телефонна централа. Тук се настаняла и Радиостанцията, но по-късно се преместила в днешната сграда в Приморската градина.

ЗА НАШИТЕ ДЕЦА

С нашия
фотообектив
в яслите
„Щастливо
детство“

Да ви е сладко, деца!

И аз искам тази кукла!

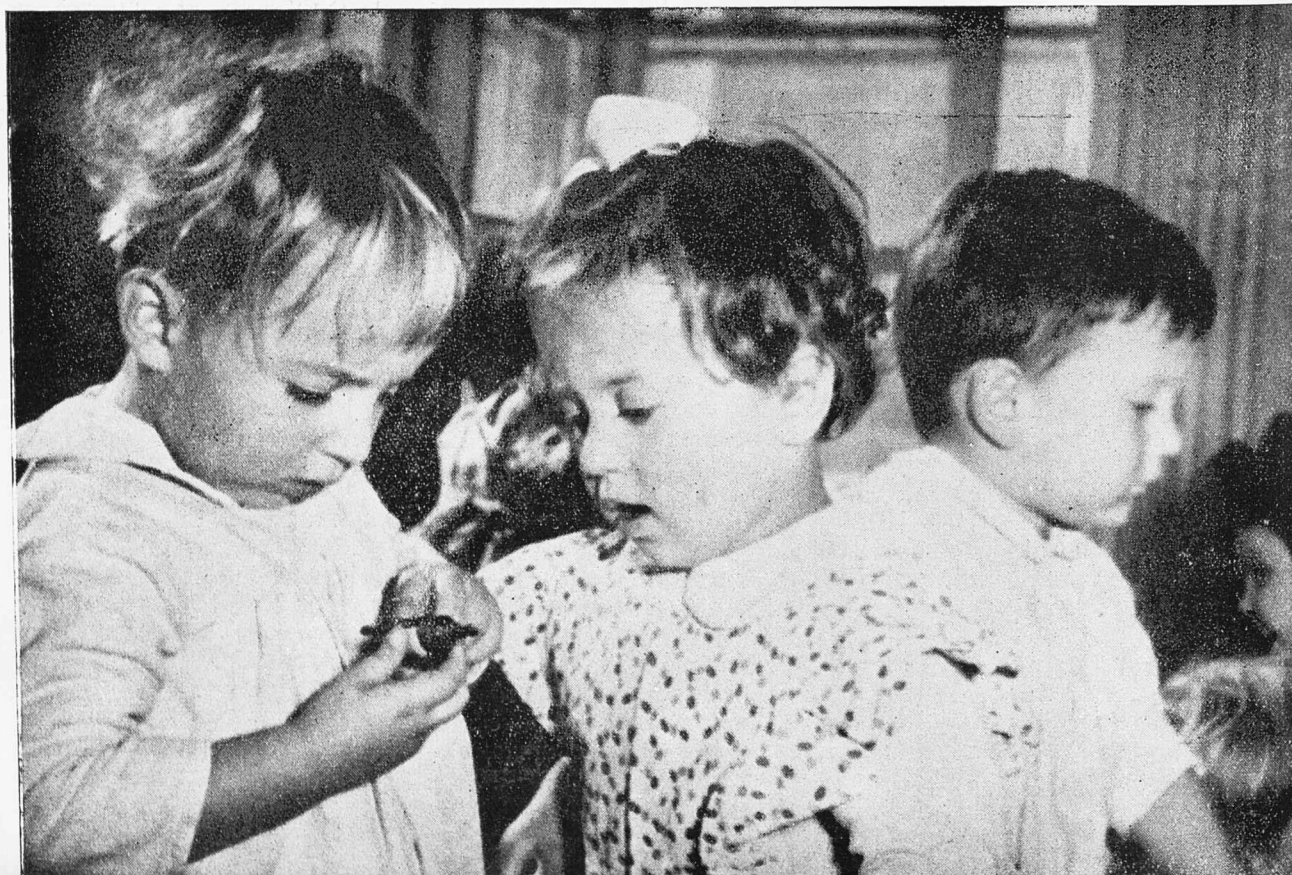
← На разходка

Как ли е направена
играчката?

Весело е на люлките

олко хубава ще станеш!

В чудния свят на науката и техниката

Растението управлява автомата

Растението „управлява“ автомата? Това може да се покаже невероятно.

...В лабораторията изгасва светлината. В тъмнината сякаш „дремат“ опитните растения. Но ето, че изминава известно време. Между листата на растението и външната среда се усилва водният обмен, повишава се влажността на въздуха над повърхността на листа. Значи, растението

започва остро да се нуждае от светлина. За това „узнават“ разположените наблизко електронни апарати, които моментално реагират на изменената се обстановка и с помощта на специално реле включват светлината. Но минават още четиринадесет часа—водният обмен на листа със средата рязко се е намалил. Сега автоматът бързо изгасва светлината. Така с помощта на автомата растението „регулира“ условията на своя растеж, „ръководи“ изменяването на светлинния режим, според нуждата, запалвайки и изгасвайки светлината.

Тези интересни изследвания на ленинградския учен В. Г. Карманов ще дадат възможност в близко бъдеще да се насочва изменението на растенията от човека.

Един норвежки майстор стъklar изработил стъкло, което може да се навие на руло. Рецептата, обаче на това удивително стъкло, както съобщава пресата, той запазил като своя професионална тайна.

Фантастични влакове

Триста и тридесет километра в час — това е официалният рекорд на скоростта в железниците. И все пак тази скорост не е истинската, с която всекидневно се движат влаковете. А живота върви напред и сега разстоянието, което самолетите вземат за десетина часа, влакът го изминава, като костенурка, за една седмица...

В много страни учените и инженерите търсят пътища за коренно преобразуване на железниците. По кой от тях трябва да се тръгне? Един от проектите предлага създаването на влакове двойни по ширина, които ще вървят едновременно по двата коловоза на двойната линия. Широчината на такъв влак ще достигне до седем метра...

Но и това не е още границата. Инженерите ни зоват да погледнем в бъдещето. Да си представим, казват те, влак, движещ се по релси с ширина дванадесет метра. Вагонът в такъв влак ще бъде висок 25—30 метра и широк около двадесет метра. Дължината на влака ще стане два-три километра, а общият му тонаж ще достигне 30,000—50,000 тона. Газотурбинният атомен локомотив, при мощност от 50,000 конски сили, ще може да се носи със скорост 100—150 километра в час. Пътническите вагони на влака ще конкурират, по своите удобства, на първокласните те салони на океанските лайнери. А товарните? Достатъчно е да се каже, че всеки от тях ще има полезен обем от четири хиляди куб. метра.

При комунизма

Колкото и да е странно, но ще настане време, когато в квартирите не ще бъдат нужни нито перални, нито прахосмукачки, нито котлони, нито пък ютий. Всичко това ще стане съвсем излишно.

В големите домове, извън прекрасните обществени перални, кухни и др., ще бъдат създадени централни перални, кухни, вакуумни инсталации. Щом ви затрябва да изперете прането, вие го слагате в патрона и го пускате в прозорчето, направено на стената. По жлеба бельото се спуска в разпределителния пункт на автоматичната пералня. А след някое време в същото прозорче вие го намирате чисто и изгладено...

По транспортъора, скрит в стената, вие ще получавате и горещ обяд от домашната кухня и ще можете да върнете, по същият път, нечистите съдини. А през време на почистването на стаите вие ще включвате маркучка към тръбопровода на вакуумната инсталация и бързо ще внесяте порядък в квартирата. Не ще ви бъдат необходими бюфет и шкафове за съхраняване на повече съдини и запаси от продукти. И тогава кухнята ще загуби своето значение. За охлаждането на малкото продукти в стените ще бъдат вградени хладилни устройства с централно снабдяване със студ. В квартирите не ще има газово или парно отопление, те ще се отопляват с електричество — в стените ще бъдат вградени електрически нагревателни елементи...

Хората при комунизма ще съумеят да превърнат тази мечта в действителност.

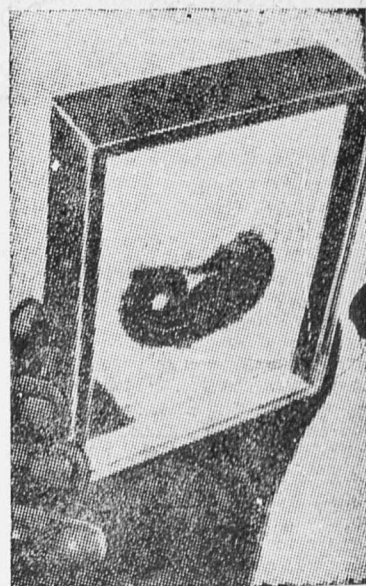
Обикновената метална жичка лесно може да се счупи, като я прегънем двадесет-тридесет пъти. Малко повече прегъвания издържа хартията. Хиляда или десет хиляди прегъвания счупват коя да е растителна тъкан. Но някои видове полимерни пластинки издържат до пет милиона двойни прегъвания.

Автомат машинописец

Сега няма учреждение в света, в чийто щат да няма машинописка. Учените от разни страни създават редица кибернетически устройства, предназначени да заменят тази специалност. Такъв апарат е конструирал японският учен Кенуици Маедра. Принципът на неговото действие се основава на това, че бавно произнесените пред микрофона думи се записват с латински букви върху книги от специален апарат.

Стъкло вместо спирт

Специалистите разработиха методиката на заливане с течен плексиглас на риби змии, насекоми и други животни. Така те се запазват по-добре и по-дълго, отколкото в бурканите със спирт, а и външният им вид е по-естествен, отколкото в спирта.

На снимката се вижда морско конче, залито с органическо стъкло.

ЧУДНИ РИБИ В ЧЕРНО МОРЕ

Койка АЛЕКСАНДРОВА

Разходка из подводния свят

Красиво и величествено е морето! Когато наблюдаваме неговата безкрайна синя гръд, мамеца за далечни пътешествия, волния полет на белите чайки, галеси погледа с плавните си движения, когато в тихи нощи се вслушваме в шепота на вълните, разносящи мирис на сол и водорасли, или във ветровити дни станем свидетели на морски бури, винаги сърцето ни се изпълва с възторг от приказната красота и величието на родното Черно море.

Не за тази красота, достъпна за погледа на всеки, искаме да разкажем. Друга, по-интересна, богата на разнообразни форми и багри красота ни привлича сега, красотата, която ни предлагат морските дълбочини.

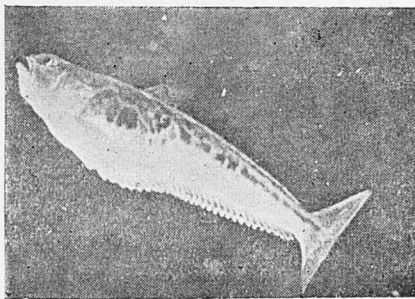
Човек е любознателен и дързък. За него няма нищо невъзможно, недостъпно. Той смело навлиза все по-дълбоко във водите на моретата, прониква в тайните на подводния свят.

Искате ли да направим една разходка по дъното на нашето Черно море и се полюбуваме на чудния подводен свят? Запознаването обаче с подводното население, което ще срещнем по своя път, ще ни отнеме много време. Хайде да се уговорим на днешната разходка да спрем вниманието си само на няколко интересни дънни видове риби. Съгласни сте, нали? Ще се разходим из залива, няма да се спущаме на големи дълбочини, но независимо от това, обязательно трябва да се въоръжим с маски и апарати за подводно дишане. Тръгваме! Отделяме се от водната повърхност и потъваме в „света на мълчанието“. Чувството за тайнственост все още не ни папуца, но под водата започваме да изпитваме и друго чувство — на близост до морските тайни, до неизвестното.

Ето, стигнахме на дъното. Стъпваме на пясък. Като че ли попаднахме на подводен плаж? Погледът ни се привлича от разхвърлените тук-там камъни, образли със светзелени, тъмнозелени и дори резедави на цвят водорасли — морска салата, ентероморфа, кладофора. Около нас се виждат разнообразни мидички, охлювчета, рачета, които лежат на повърхността или се ровят в рохкавото дъно. Но къде са рибите? По всичко изглежда пясъчната зона не се обитава от тях. Край нас важно преминава рак-плувец, напуснал пясъчното си леговище, вероятно разтревожен от нашето присъствие. Изведнаж пясъкът до нас силно се размърдва, някакво чудновато същество изкача от него и... ракът изчезва от нашия поглед. Калкан! Как можахме да забравим неговия интересен начин на живот. Едва не сме го настъпили! А той, с цвят на тялото напълно еднакъв с този на пясъка, лежи заровен в него и уверен в своята пълна маскировка не се е изплашил от нас. Този дънен обитател съвсем не е привлекателен с външния си вид — с плоско, несиметрично тяло, лежащо на едната си страна, покрит с костни „копчета“, с очи разположени на едната — горната страна на главата, с голяма уста на хищник той е дори неприятен. Когато се излюпят, личинките на калкана са симетрични, плуват и имат очи, разположени на двете страни на главата, както при другите риби, но достигнали известни размери преминават към дънен начин на живот, очите им постепенно се изместват от едната страна и те придобиват вида на възрастните. Характерна особеност на калкана е отличното му умение да придобива цвета на околната среда и, така замаскиран, спокойно да лежи на дъното в очакване на своите жертви. За доказателство можем да направим следния опит. Приготвяме два аквариума, дъното на единия от

които покриваме със светъл пясък, а на втория — с тъмен. След известно време калканите, поставени в тях, се оцветяват в тон, съответстващ на пясъка. А сега нека им сменим местата. Виждате ли — тъмният калкан става светъл, а светлият — тъмен. Ако пък поставим калкана така, че тялото му да лежи върху светъл пясък, а главата върху тъмен, той целия потъмнява. Това показва, че смяната на цвета се извършва по нервен път с помощта на очите.

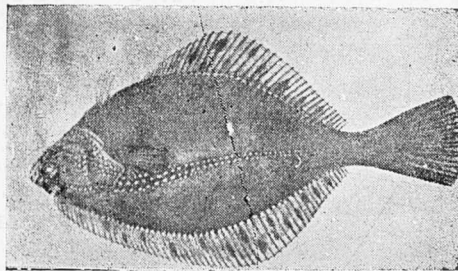
Подобен външен вид и свойство за промяна на цвета в зависимост от околната среда притежава и писията. Когато е заровена, нейното присъст-

Морски дракон

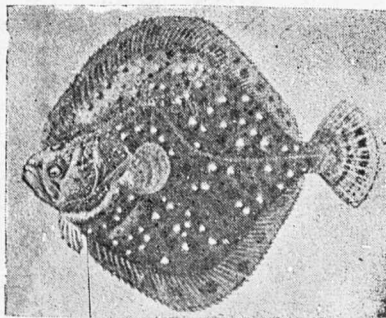
вие издават само големите и телескопски очи, разположени странично както и при калкана и лекото повдигане на пясъка, причинявано от дишането й.

Да не забравим! Нека се движим по-внимателно, защото тук можем да настъпим заровен в

Писия

пясъка морски дракон. Дракон — името подсказва за неприятните особености на този вид. Ето го и него. Стои невъзмутимо заровен в пясъка, от който едва се забелязва само главата му. Нека го изплашим и накараме да плува. О, той бил красив! И колко прилича на попче! Тялото му е продълговато, стройно, странично сплеснато.

Калкан

Нашарено е с напречни светло- и тъмнокафяви ивици! По гръба и плавниците му се наблюдават небесносини или виолетови ивици с много приятен за окото отенък. Драконът е типичен хищник — храни се с малки рибки и ракообразни. Не за това обаче е наречен дракон. Това злоещо име получил благодарение на свойството при убождане с лъчите на гръбната перка и тези намиращи се върху хрилните капаци да причинява парализи. Тези лъчи са свързани с отровни жлези и тяхната отрова предизвиква временни, а даже и трайни парализи. Обождането от дракон е съпроводено и с много силни болки. Затова го ненавижда, тособено рибарите, които при улов на риба нерядко са принудени да изпитват неприятните последици от драконовата отрова. Месото на дракона не е отровно — даже е много вкусно, но страхът от опасните лъчи е накарял хората от нашето крайбрежие да се откажат от него.

А сега нека се отправим към зелената „поляна“, която се намира недалеч от нас. За да стигнем до нея минаваме край живописно разхвърлени скални блокове, обрали в по-голямата си част със зелени водорасли. Около тях по каменитото дъно се открояват тъмните силуети на кафяви водорасли. Тук между скалите и водораслите са устроили живота си много различни животни. Нека се спрем за малко до една скала и да наблюдаваме. На съседната скала важно е застанала тъмно, почти черно опветена рибка. Каква ли е тя? Като че ли разбрала немия ни въпрос, рибката високомерно ни поглежда, сякаш недоволна от нашето невежество, разперва плавници и безшумно изчезва в скалната пукнатина. По всичко изглежда, че е някакво попче. Попчетата се срещат по цялото наше крайбрежие. Едни видове от тях обитават пясъчно, други — каменито дъно, а трети предпочитат участъци, богати на трева. Да продължим наблюденията си. Нашата позната рибка вече не е сама. С нея плува още една рибка, дошла неизвестно от къде, която има по-малки размери, опветена е в сиво-кафяв цвят с тъмно петно в основата на първата гръбна перка. Коремчето й е силно издут. Сега всичко ни е ясно. Двете рибки действително са попчета, наречени стронгил. Черно опветената е мъжки екземпляр, който е „облечен“ в „брачна премяна“, а другата — женски. Мъжкният започва да се върти около женската сякаш я убеждава за нещо. Изглежда женската, отговаря с взаимност на „чувствата“ му. Двете се умилкват една около друга, извършват своеобразни движения, като че ли танцуват. Те извършват така наречения брачен танц. След това женската, покорно проследявайки мъжкия, се отправя към скалната пукнатина, където се намира гнездото, предварително избрано от мъжкия и там хвърля хайвера, който мъжкия опложда. Сега мъжкният е свободен да тръгне на лов за други женски. Какво безобразие! Истинско многоженство! Инстинктът за продължение на рода е много силен у мъжкия. Той си избира „съпруги“ няколко пъти. След брачните игри женските хвърлят хайвера си в гнездото, той опложда яйцата и застава на стража до него. Охраната на яйцата при тези видове е наложително, по-неже женските са в състояние да изгълтат собственото си поколение. През размножителния период до излюпване на малките мъжките почти не се хранят, поради което силно отслабват. Понякога продължителната „любов“ ги довежда до смърт. Отбелязани са случаи на масово измиране на отслабнали мъжки след размножителния период.

Но да продължим нашата разходка. Сбогувайки се с нашия черен познат нека му пожелаем да бъде благодарен и да остане поне жив.

Ако имаме щастие, тук по скалите можем да се запознаем с една много интересна риба, която се

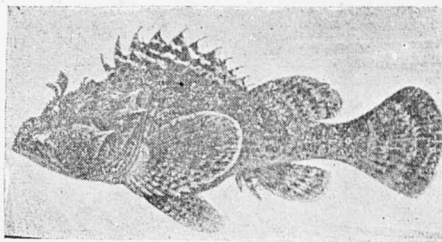
среща по-рядко. Тя има обикновено светлочервен цвят. Прилича много на понче. Коремните ѝ перки са изместени напред, сраснали са с раменния пояс и с кожни гънки и образуват истински вендуз. Докато вендузът у пончетата е образуван само от сливане на коремните перки и им служи за прикриване, със своя вендуз тази рибка, носеща името прилепало, просто се залепва за предметите. Понякога прилепалото прави разходки от едно място до друго, като за превозно средство използва гърба на други риби — най-често пончета.

Възможно е между скалите да срещнем и втория отровен вид риба за Черно море, носеща името скорпид. С голямата си уста и глава с множество кожни гънки по нея, с шишове по хрипните капаци и тъмен цвят на тялото тя има доста неприветлив вид. Слабо подвижна е, обича спокойни води, маскира се много сполучливо в зависимост от околната среда. Хищник е — храни се с риби и ракообразни. Шишовете на хрипните капаци и първите лъчи от гръбния ѝ плавник са свързани с отровни жлези, които при убождане предизвикват същите страдания и дори по-силни от тези на дракона.

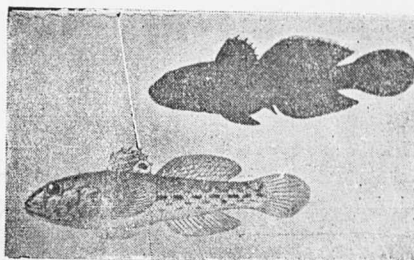
Ние бяхме тръгнали към подводната поляна, нали? Забавихме се, нека сега я посетим. Това е действително подводна поляна с истинска морска трева, наречена zostera. Тя има разклонени коренища, над които се подават къси стебла с тесни удължени до 2 метра листа. Подводните ливади от zostera се населяват от многообразен животински свят. Край нас се спуска ято от пърстро оцветени дребни рибки. В тяхното богатство от цветове долавяме зеления, кафявия, синкавия и червения нюанси. Зеленият цвят доминира, от където и рибките носят своето име зеленушки. И при тях мъжките полагат грижи за потомството. Кожко интересно те строят своето гнездо! То има кръгла форма с вдлъбнатина в средата. Около него се навъртаат няколко женски. И тук мъжният е облагодетелствуван с любовта на повече от една женски. Една от женските хвърля хайвера си в гнездото, мъжният го опложда и след това откъсва с устата си

нежни водорасли, с които покрива яйцата. И така до изхвърляне яйцата от целия „харем“. Гризлив баща — той охранява гнездото до излюпване на рибките.

Внимание! Някои от листата около нас „оживяват“ — започват да се движат. Да уловим ня-

Скорпид

Стронгил
(мъжки и женски екземпляри)

кое от тях — те не са много подвижни. Но в ръката ни попада не лист, а риба, истинска риба, колкото и да не прилича на такава. Дълго, тънко, игловидно тяло, зеленикаво на цвят —

това е морската игла. Движи се много плавно с помощта на малката си гръбна перка и тази в опасния край. Устата ѝ е източена в хобот. Тя има способността да всмуква като помпа и по този начин поглъща дребните организми, с които се храни. Ето и бременни женски игли. За да не изпадаме в заблуждение, тук трябва да поясним, че екземплярите с надбелели коремчета не са женски, а мъжки — „бременни“ мъжки. Не се смейте. Това е едно много интересно явление при рибите. Мъжките морски игли имат на корема си зад аналния отвор две кожни гънки. Същите през размножителния период образуват нещо като торбичка. Когато у женските узрее хайвера тя заедно със своя предварително избран партньор извършва любовен танц. Двете игли се допират с коремчетата си и стоят така, докато женската отложи яйцата в торбичката на мъжкия. Тя нарежда в два реда, като мъниста, малките жълтозеленикави яйчища. С това завършва и нейното материнство. Мъжкният затваря торбичката, опложда яйцата и вече „бременен“ продължава задълженията на лонната майка. След известно време ще забележим, че коремната част у мъжкия все повече и повече надбелява, докато от торбичката започнат да се подават малки опашчици и главички. Малките са се излюпили. Гризливият баща продължава да ги носи със себе си, а с това да осигурява и по-голямо оцеляване на своето поколение. Когато се изчерпят техните първоначални запаси в яйцата те напуцат бащиното убежище и започват самостоятелен живот.

Подобно на морските игли и при морското конче мъжният притежава инкубационен орган. Той е по-съвършен от този на иглите — представлява истинска торбичка, в която снасят яйцата си няколко женски.

Като че ли вече трябва да се връщаме назад? Хайде да привършваме нашата подводна разходка. Следващият път ще се спуснем на по-големи дълбочини и ще се запознаем с още по-интересни видове риби. Съгласни сте, нали?

ЕСЕН

Тя дойде неочаквано.

Вървах по булеварда. Над главата ми нещо про шумя и докато вдигна взор, бавно и леко в краката ми падна ръждивоожълт лист. Привечер, през гъстите до утринта клони, прозираше към облачно небе. Усетих студена тръпка—първата есенна ласка. На другата заран тревата се белна и до обед залиня от есенната слана. Пясъкът на плажа изстина, неспокойно морето опръска мостика на малкия пристан. В паметта ми изплуваха отдавнашни, забравени стихове: „Тогаваш есен беше и капеха листата, тъй капеха сълзите на...“ И в тая болезнена романтика почувствувах дъха на старото, умиращото—ненужно и чуждо на нашата есен...

Дойде нашата есен, чудна като невеста с неவிждани дари, златна с пендарите на народното изобилие. Нека стане листопадът, нека въси чело небето. Всяка наша есен е чакана, желана! Да тръгнем по нейните дири...

Къде да спрем?

Край пълните ли кооперативни хамбари, или до натежалите от грозде лозини? Кой ще откаже да седне на селската трапеза и, вдъхнал мириса на топла погача, няма да стори поклон и благослов: хвала вам, неуморни селски ръце, отгледали щастливата родитба!...

Есен! Отпъкани коловози от тежки берекетли каруци. Трактори и... първи бразди на идния, по-радостен урожай
Есен. Лумват сватбите, кипват веселбите, като младо то вино. Весели сватове хитро примигват и облизват мустаци от сладката ракия...

*

Есен. Листопад. В такава есен просияха огньовете на Септемврийското въстание, полетяха в бой легендарните дружини и отряди, за да възпламне устремът на храбрите партизани, атаките на смелите първоармейци...

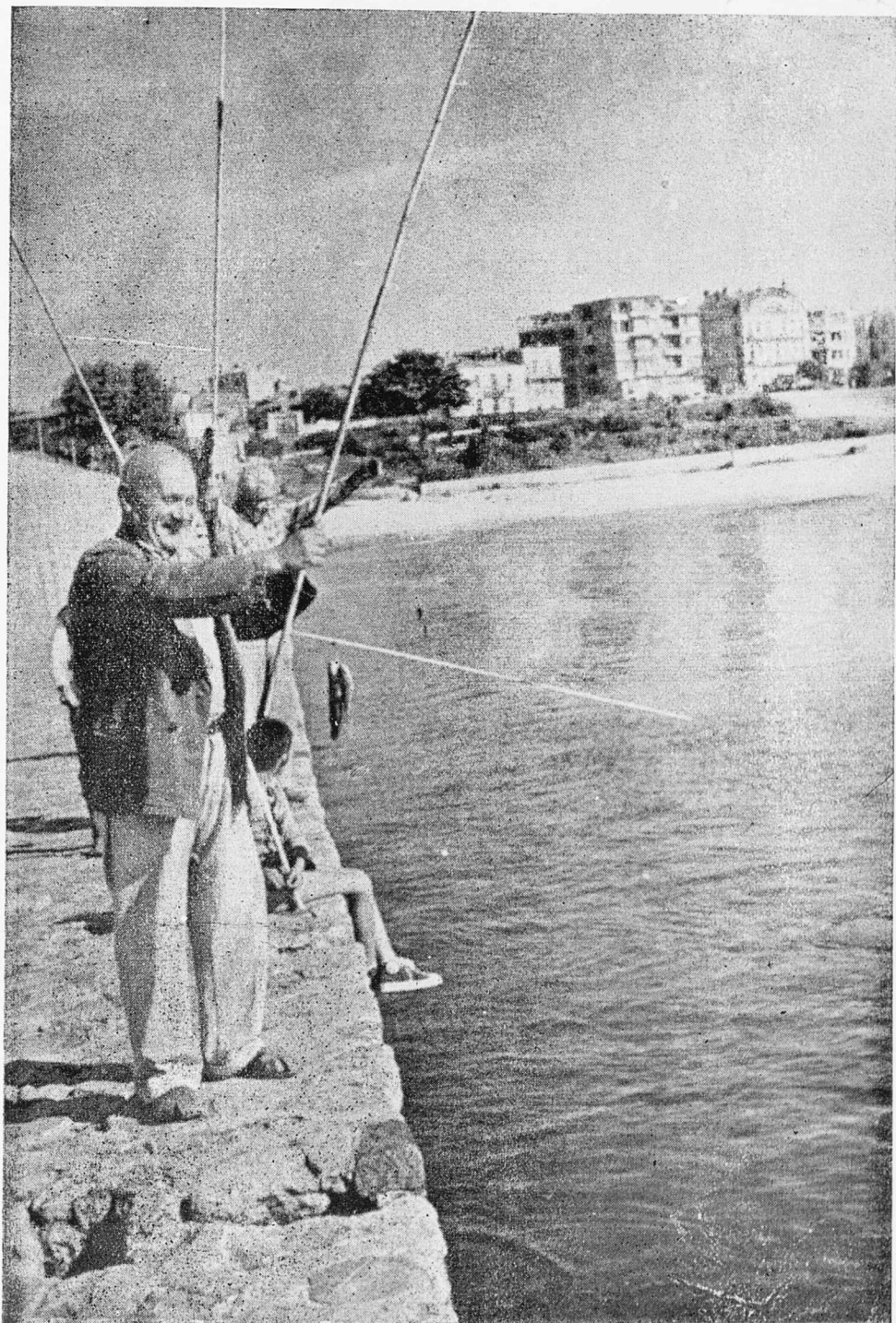
Есен. Листопад. Сивеят косите. Прощумяват годините. Младостта узрява. На сърцето е топло. Сгрива го богатата равносметка на Родината.

Нека плачат дърветата. Нека умират листата. Ние, изкачили още едно стъпало нагоре, от високо по-уверено ще гледаме бъдещето!...

Есен!

Нека природата тъгува. Ние не скърбим, защото знаем: както семената в замята, тъй в душите ни ще покълнат плодоносни копнежи. Далечините — ясни и чисти — ще станат по-близки, защото над Родината свети негаснещата в буря и вихри петолъчка на човешкото щастие...

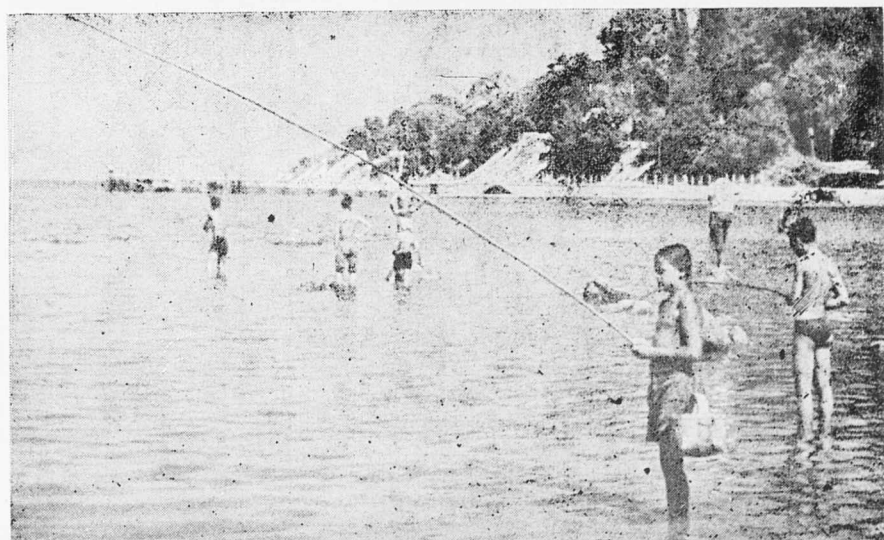
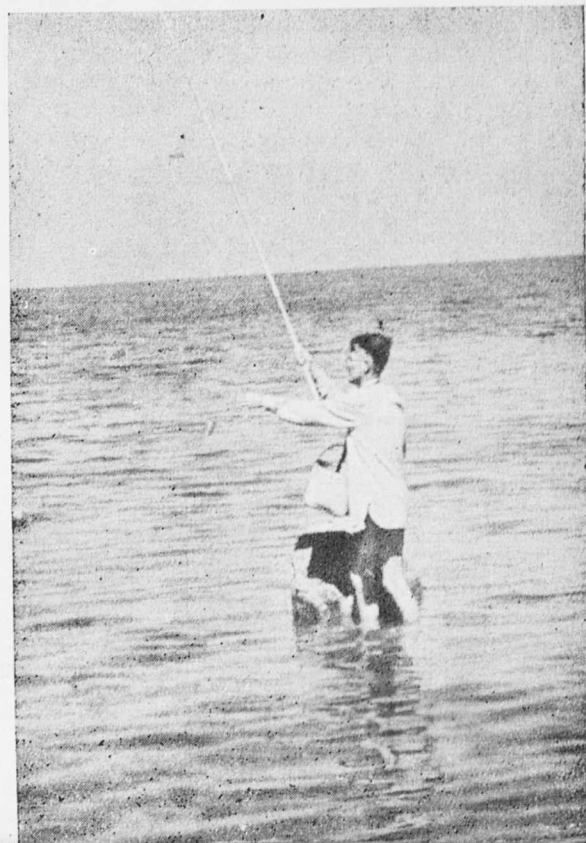
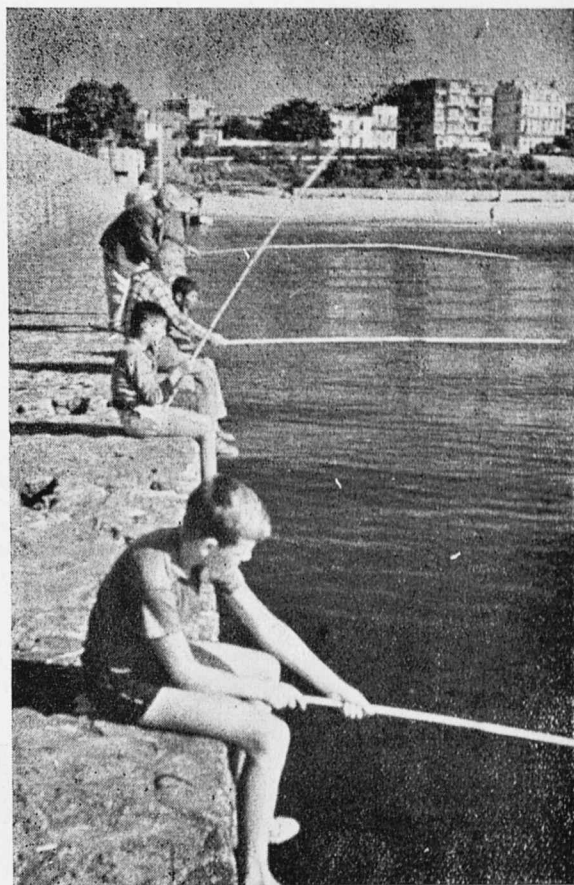
ВЪДИЧАРИ

В топлите есенни дни въдичарите от Варна са на крак. Ще ги видите навсякъде край езерото и морето: приклекли на гранитния гръб на вълнолома, заровили крака в крайбрежния пясък, а най-запалените са нагазили до кръста в синята прозрачна вода.

Лъскавите кукички блясват във въздуха и се потапят в морето. С напрегнати лица любителите на синьо-сребърния спорт чакат.

Желаем ви богат улов въдичари!

СПОРТНА ДУША

Г. ВЕЛИКОВ

Дъждът все повече се усилваше. Нова светкавица проряза тъмнината и освети за миг детската фигура свита пред оградата на ъгловата къща. Вратата се отвори и две сенки бързо прескочиха наводнената улица. След малко един подир друг трима души напуснаха дома. Тогава чак някой от прозореча прошепна:

— Найчо, можеш да се прибереш! Момчето се отдели от дървената ограда и влезе в осветената стая. По слабо то му личице, озарено от широка усмивка, се стичаха струйки вода. И днес Найчо изпълни заръката на брат си да пази къщата отвън, докато ремсовото събрание завърши. Момчето се изеуши и веднага заспа. Рано на другия ден по загиналите още улици на квартала се понесе пискливото му гласче: „Вестник Варненска поща-а-а“.

Детството на Георги Георгиев, или както всички в махлата го наричаха Найчо, не се отличаваше от живота на другите малчугани от Памучния квартал на Варна. Недостига на хляб те бързо забравиха в игрите, скитанията из града или в скритото гледане на футболни и боксови състезания. Най-любимо забавление за Найчо и другарчетата му бяха „състезанията“ по бокс, които си устройваха на „ринга“ между четири стола и при наличие на два чифта шофьорски ръкавици. Най-упорит бе Найчо, който скоро започна да бие всичките си противници. Така Георги Георгиев спечели първата си титла „Шампион на махлата“.

***

С Георги Георгиев се запознах в една априлска неделя на 1947 година. Той бе израснал строен юноша със заякнали мускули и силни юмруци, които само преди няколко минути бяха пратили противника му в нокаут. Облечен в екипа на спортно дружество „Металик“ той бързо слезе от ринга и тръгна към съблекалнята. Аз го спрях и запитих за работата му като шлосер в „Автракооп“ и състезател по бокс. Отначало той отказа под предлог, че е още много рано да се говори за него. След това само с няколко думи ми обясни, че е постоянен ударник и че играе бокс непосредствено след Девети септември 1944 година. След това имах случай да се срещна още няколко пъти с Георги Георгиев, но отговора му бе винаги един и същ: „Не, не заслужава да се пише за мен!“. А през това време името му започна все по-често да се споменава в листата на добрите боксьори. Чак когато станахме приятели и аз се събрах с него не за изпълнение на някоя професионална задача, той започна да ми доверява повече неща за себе си. А и аз следях неговия творчески път...

Рядко бях срещал състезател, като Георги Георгиев, който залагаше

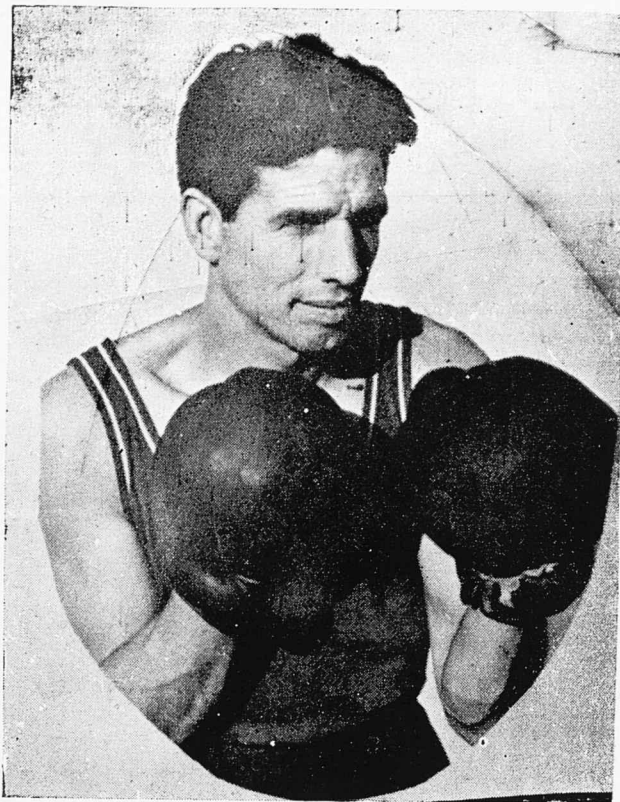
толкова на спортния режим. За него тютюнът и алкохолът бяха чужди, тъй както той се въздържаше от другите увлечения, характерни за младежи на неговата възраст.

Бяха минали няколко години. С Найчо се виждах много по-рядко и то за малко. Свикнах повече да слушам за него. И от разговори с негови другари и ръководители научавах за упоритостта и усърдието при тренировките и за прекрасните резултати от тази подготовка.

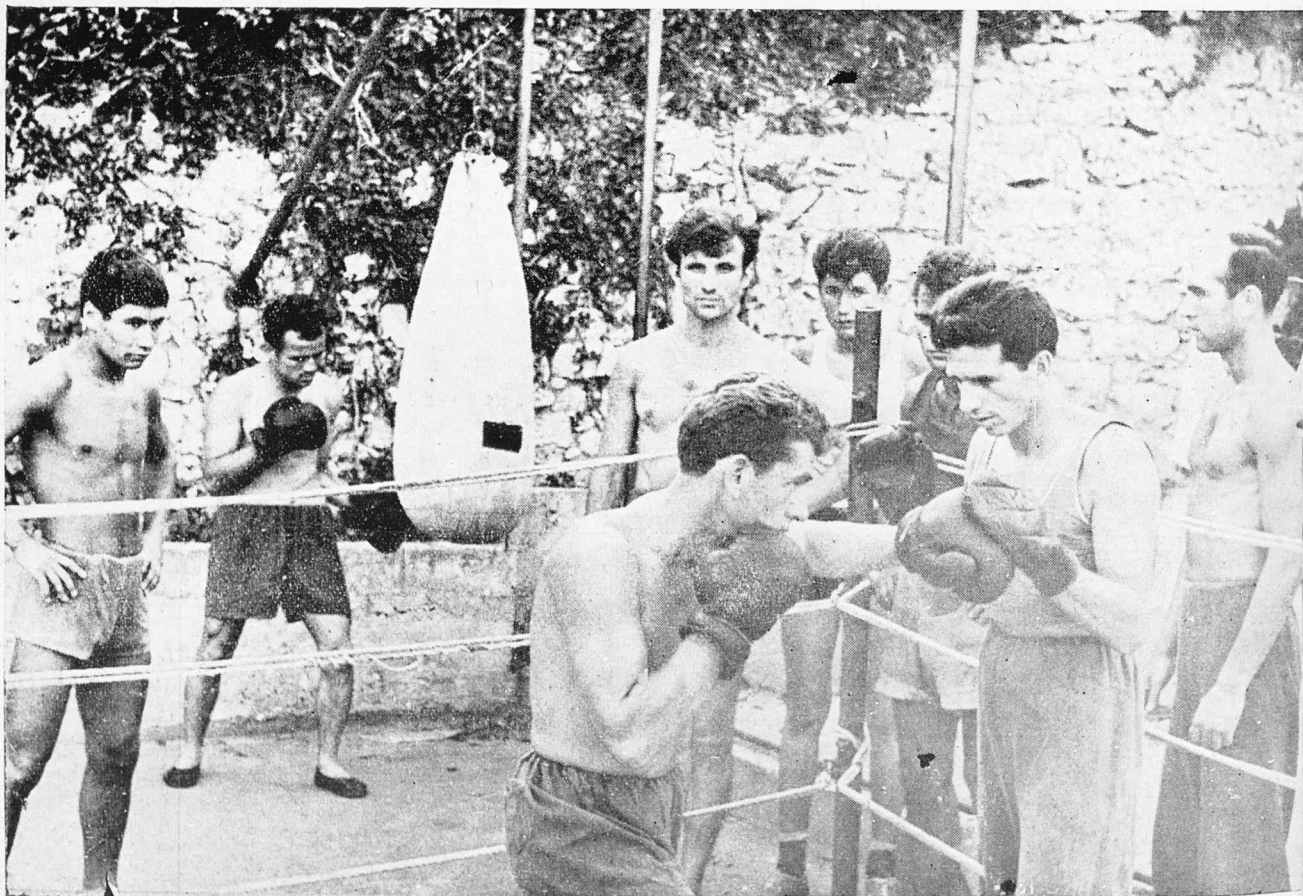
Бях случайно в София, когато се провеждаше републиканското първенство по бокс. В него участвах и Георги. Посетих всички негови срещи, в които той излезе победител и се класира за финала в категория „перо“ с пловдивчанина Вангел Търпов-силен и нападателен боксьор. В решителната среща ние варненците-студенти, войници и случайно пребиваващи в столицата се събрахме в един ъгъл на трибуните на „Колодрума“. Когато нашият Найчо се качи на ринга, понесе се ободрителен вик. Приветствувахме го не само ние, неговите съграждани, но и всички, които бяха проследили досегашните му срещи и възхитени от техничната и спорт-

сменска игра, му бяха станали привърженици.

Но когато Георги Георгиев се обърна към нас, за да отговори на поздрава, всички се спогледахме някак особено. Той ни се видя посърнал и блед. А щом срещата заочна, от играта му-бойка и остра-нямаше и помен. Георги Георгиев се се стремеше само да се отбранява и да държи противника си на разстояние. „Какво става“ — се питахме ние. Толкова пък да се е уплашил? ...

След първия рунд Вангел Търпов вече разбрал, че с противника му нещо не е в ред, яростно атакува. Ние започнахме високо да окуражаваме нашия любимец. Чак сега Найчо се поокопити и влезе в контраатаки. Ръкавиците му все по-често срещаха тялото на Търпов. Третият рунд бе изцяло негов. Ние от трибуните се оживихме. Поривът ни бликна неудържимо. Бяхме станали на крака и ръкопляскахме. И когато съдията дигна ръката на победителя Георги Георгиев, аз отно-

Трениорът Г. Георгиев често поставя ръкавиците за да учи младите

во погледнах лицето му. Макар и да изразяваше радост от спечелената титла „шампион“, погледът му бе останал същият-помрачен и блуждаещ.

Когато в хотела го прегърнах и поздравих с успеха, аз не го попитах за причината на това му състояние. Това направих чак когато чувствувахме Георги Георгиев по случай удостояването му със званието „Майстор на спорта“.

— За тогава ли, остави!... Стара работа...

Не, искам да ми кажеш! — настоявах аз.

И Найчо ми разказа. И от това, което ми довери той израстване пред мен още повече като спортист-герой. В навечерието на финалната среща му се появяват синовитни болки. Отначало по-слаби, но по време на мача те се усилват и на моменти сгават непоносими. Затова той не казва нито на треньора, нито на другарите си, нито на ръководителя на отбора.

„Че ако се бях оплакал, щяха да ме спрат да играя. А само като си помислях с какво доверие ме изпратиха от Варна, не можех и да си представя да ошеята отбора си. И ако не бяхте вие да ме окуражавате от трибуните и ако не бе мисълта по моето спортно задължение, сигурно щях да падна“ — завърши Найчо.

Георги Георгиев още не се е отделил от ринга, но сега изживява вълненията на боя извън въжетата. И всяко едно движение на боксьорите от отбора на „Спартак“ изпитва и той-треньорът им. Ще го видите или доволен и усмихнат да насърчава момчетата си или сърдито да ги кори: „Казвал съм ви неведнаж. Победата ще гоните само с честен и спортеменски бой! „Но не мислете, че Георги Георгиев се е простил завинаги с ръкавиците. Не! Когато се наложи, той пак ги надява и показва на младите как трябва да се играе и побеждава.

РАДВАЩИ УСПЕХИ НА МОРСКИТЕ МОДЕЛИСТИ ОТ ВАРНА

Иван КЪНЧЕВ

В състоялите се през месец юли т. г. в гр. Русе републикански състезания по морски моделизъм, отборът на варненския Морски клуб на ДОСО завоюва блестяща победа. Варненските състезатели Георги Мирев, Киркор Киркорян, Никола Костов, Слави Кирчев, Иван Райков и Николай Николов — конструктори на самоходни и скоростни морски модели, спечелиха първите места в 6 класа от стартиралите в състезанията 9 класа и за втори път станаха носители на високото отличие — преходната купа на Централния комитет на доброволната организация за съдействие на отбраната.

Отново морските моделисти от Варна демонстрираха своята висока класа на състоялия се на 10 септември първи републикански турнир на скоростни морски модели в гр. Самоков. И тук моделите от Морския клуб показаха отлични състезателни качества, завидна техническа култура и умело владение на конструираните и изработени от тях скоростни модели.

В турнира, организиран от градските комитети на ДОСО и Комсомола в Самоков, участваха с представителните си отбори градовете София, Варна, Русе, Кюстендил и Самоков. Състезаваха се модели от три класа: I-ви клас — с двигател на модела до 2.5

куб. см.; II клас — до 5 куб. см. и III клас — до 10 куб. см.

Най-напред бяха пуснати модели с двигатели до 2.5 куб. см. При третия старт моделът на отличния варненски състезател Георги Мирев измина петтях зачетни обиколки за най-добро време — 66.2 км в час.

Във втори клас — двигатели до 5 куб. см, борбата за първото място се водеше между Киркор Киркорян — Варна и Стефан Дончев — Самоков. Първото място зае самоковският състезател, с незначителна преднина пред Киркорян.

Най-оспорвано преминаха състезанията между моделите с двигатели до 5 куб. см. В третия решителен старт младият варненски моделест успя да се наложи над Александър Ганчев от Русе и Димитър Димитров от Самоков. Моделът на Томов разви средна скорост 85.7 км в час и това му осигури първото място в крайното класиране.

Отборът на Морския клуб — Варна, набра общо 142 точки, следван от Самоков — 122.5 точки, София и др. Моделестите от гр. Варна станаха първи носители на ценната награда.

Отличните постижения на варненските морски моделисти са резултат на тяхната системна подготовка, трудолюбие и висок спортен дух.

И ПРЕЗ ЕСЕННИТЕ ДНИ НЕ СПИРА ПЕСЕНТА
НА БЕЛИТЕ ПЛАТНА

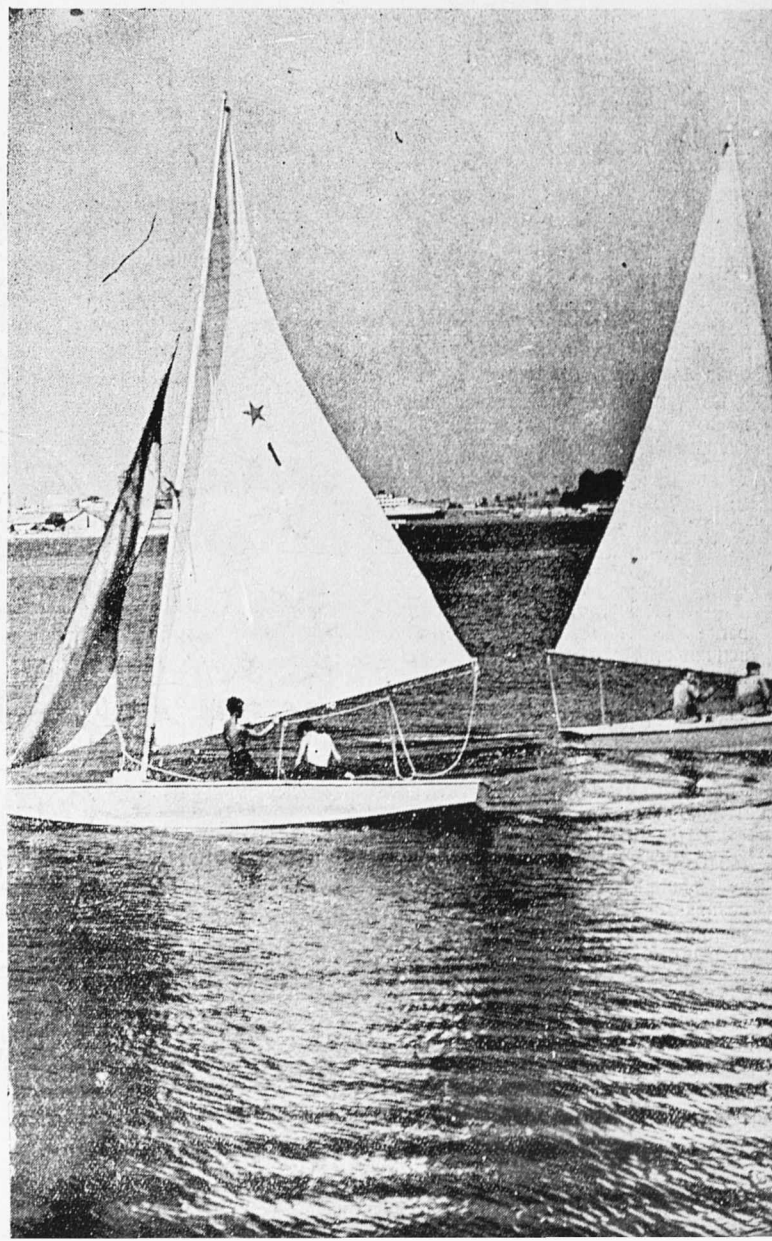

Синьо море,
слънце,
широти!

Кливерът на вятъра
звънти.

Да запеем песен
с пълна гърд.

Добър път, моряци,
добър път!

В минути на отпочиване

Веднъж Бисмарк, измъчван от болест, извикал един от светилата на медицината. Лекарят едва погледнал болния канцлер и започнал подробно да му разказва за неговата болест.

Бисмарк бил извънредно изумен и попитал:

— Докторе, колко хора вие сте уморили докато дойдете до това съвършенство в диагностиката?

— Значително по-малко, отколкото вие, ваше превъзходителство, докато се разболеете.

През Ниагара било необходимо да се прекара нов електрически кабел. Но стоманените кули, придържащи старите въздушни кабели се оказали извънредно претоварени и не могли да издържат новия товар. Тогава останал един единствен възможен изход — да се прекара кабелът през старата четирицолова газопроводна тръба, лежаща на дъното на водопада. Но как да се повлече тежният кабел по тръба, дълга повече от 750 метра?

Един от работниците предложил да хванат плъх и завързан с тънка и здрава връв да го пускат в тръбата. Той ще премине през тръбата заедно с връвта. А после с връвта ще изтеглят кабела. Така и направили. Но плъхът съвсем не споделял всеобщото въодушевление от това предложение. Той се боял да тича в тъмната страшна тръба. Тогава работниците уловили невестулка, която, както се знае, е най-злият враг на плъховете, и я пхнали след плъха в черното отвъстие. Връвта с поразителна бързина се плъзнала по тръбата и преследваният плъх изскочил на другия бряг на реката.

След това с помощта на връвта през тръбата била проведена тел, а след малко с телга изтеглили и кабела.

Веднъж учениците на гръцкия философ Зенон се обърнали към него с молба:

— Учителю, ти, който притежаваш знания много по-големи от всички нас, винаги се съмняваш в правилността на отговорите на въпросите, които на всички ни се струват очевидни и ясни. Обясни ни причината на твоите съмнения.

Начертавайки на пясъка два кръга, голям и малък, старецът промълвил:

— Площта на големия кръг — това е което аз познавам, а площта на малкия кръг — това е, което вие познавате. Както виждате, моите знания са действително по-големи от вашите. Но всичко, което е извън кръговете не е познато нито на мен, нито на вас. Съгласете се, че дължината на голямата окръжност е по-голяма от дължината на малката, а следователно и граница-

та на моите знания с непознаваемото е по-голяма, отколкото у вас. Ето защо в мен се появяват повече съмнения!

Професор Алберт Швайцер имал три докторски степени в различни отрасли на науката. Един от неговите случайни познати, който безуспешно се подвизавал в науката, веднъж го попитал с нескривана завист:

— Как ви се удаде да получите три докторски титли?

— Ах, — отвърнал ученият с с тон, сякаш това се отнасяло до някаква дреболия, за която не заслужава и да се говори — всичко това стана много просто. Третата учена степен аз получих затова, защото имах вече две степени. Втората получих затова, защото вече имах званието доктор на науките, а първата ми я дадоха защото тогава аз няхах нито една степен.

Неотдавна в Япония, близо до Токио, при археологически разкопки, били намерени семена от лотос. Тези семена стояли под земята повече от три хиляди години. И въпреки очакванията на естествениците оказало се, че семената не загубили своите жизнени свойства. От посадените семена поникнали и нормално се развили чудесни лотоси.

Една френска фирма започнала да произвежда светещи ръкавици, предназначени за велосипедисти и мотоциклетисти. С тяхна помощ през нощта лесно се сигнализира в коя посока искате да завиете.

Часовниците без циферблат не са рядкост. Най-точните астрономически часовници не се нуждаят от циферблат — тяхната задача не е да отговарят на въпроса „колко е часът?“, а с определена точност да отбелязват известни моменти. Толкова по-малко се нуждаят от циферблат кварцовите и атомни часовници, които се явяват само като „еталони на времето“.

Но ръчни часовници без циферблат? При това такива часовници били изработени неотдавна в Дания от един студент, а сега в Япония е организирано тяхното масово производство.

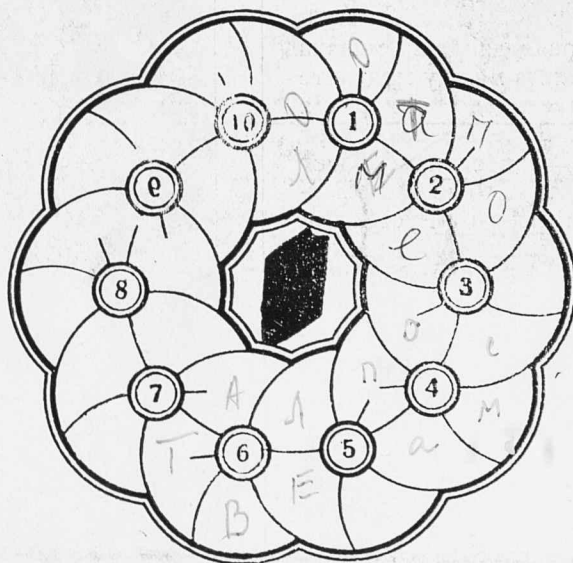
В малкото тяло на часовника е монтиран полупроводников радиоприемник с извънредно малка батерийка и високоговорител. Приемникът е направен само за една вълна, а именно вълната на Службата за времето. Собственикът на часовника достатъчно е да натисне едно копче за да чуе записания на лента глас на говорителя: „Часът е осем и петнадесет минути“.

Може ли да се направи така, че северните реки и канали да не замръзват? Много от читателите ще отговорят — разбира се, че не може! За сега човек още не е открил онази неизвестна сила, която на огромни пространства би спряла заледяващото действие на зимните студове. А за специално нагряване на водата биха били нужни огромни количества топлинна енергия!

И все пак в Швеция е построен такъв незамръзващ канал. Как се е удало на специалистите да направят този незамръзващ канал? Тази задача била решена интересно и, може да се каже, просто. Учените използвали едно добре известно свойство на реките — да не замръзват до дъното, вследствие на това, че техните по-долни пластове са по-топли от по-горните. Значи било нужно топлите придънни води да се повдигнат на повърхността. За постигането на тази цел бил използван съгъстеният въздух. Образованието от него мехурчета намалили плътността на долните пластове и последните се устремили към повърхността. А въздухът в канала се взема от тънка надупчена пластмасова тръба, поставена на дъното. В тръбата въздухът се движи под налягане от четири атмосфери.

По такъв начин се е удало да се предотврати образуването на лед и да се осигури корабоплаването по канала и през зимните условия. Възможно е, че в бъдеще по този начин ще се „отопляват“ много крупни канали и реки.

ЛИТЕРАТУРНА КРЪСТОСЛОВИЦА

☆
Около всяка цифра поставете по една пет-буквена дума, която да започва от клетката с чертичката и се движи по посока на часовниковата стрелка.

- ЗНАЧЕНИЕ НА ДУМИТЕ:
1. Драма от Шекспир, 2. Лирическо стихотворение от четирнадесет стиха, 3. Малкото име на велик френски писател (1799—1850), 4. Голямо литературно произведение от епически характер в стихове, 5. Малкото име на автора на романа „Сухата равнина“, 6. Презимето на съвременен наш писател, известен със своите исторически романи, 7. Роман от Геа Гордони, 8. Бивша европейска телеграфна агенция, 9. Морски град, 10. Презимето на виден френски писател (1866—1944).

☆

През новия театрален и оперен сезон, народният театър и народната опера продължават представянето на драматични и музикални произведения, които са поставени през миналогодишния творчески сезон.

Горе :

Сцена от „Барабакичица“, постановка на режисьора Цветан Цветков.

Долу :

Сцена от операта „Така правят всички“ от Моцарт — постановка на режисьора Никола Николов, лауреат на Димитровска награда.

Редактор — Блажо Стоянов

Редакционна колегия : Искра Гутева, Йордан Тодоров, Кръстю Баев, Петко Близнаков, Ангел Кръстев. Корици : Румен Николов

Адрес на редакцията : Клуб на културните дейци.

Ръкописи не се връщат.

Телефон : 36-84

Държавно книгопечатно предприятие „Стоян Добрев—Странджата“ — гр. Варна. Пор. № 6939

На първа страница на корицата:

Артистите Петър Златев и Венета Славчева в сцена от „Всяка есенна вечер“ — пиеса от Иван Пейчев. С тази пиеса Варненският народен театър откри своя нов творчески сезон.

На четвърта страница на корицата:

Един красив кът от града на слънцето — Варна.